

فارسی ۳

۱-

(ابراهیم رضایی مقدم - لاهیجان)

الف: مطاع: فرمانروا / ب: زرخندان: چانه

(فارسی ۳، لغت، واژه‌نامه)

۲-

(ممنسن اصغری)

املای صحیح کلمه عبارت است از:

رازی ← راضی (خشنود و خرسند)

(فارسی ۳، املا، صفحه ۳۱)

۳-

(ممنسن اصغری)

فعل «نیست» در بیت گزینه «۲»، در معنای «وجود ندارد» است و فعل اسنادی نیست.

واژه‌های «بیدل»، «بسیار»، «قادر»، «آزار» و «بیدار» به ترتیب در ابیات گزینه‌های «۱»

۳ و «۴»، مسند هستند.

(فارسی ۳، زبان فارسی، صفحه ۲۸)

۴-

(ممنسن اصغری)

ترکیب‌های وصفی: «زین تن، تن بی‌جان، جان بی‌تن» ← ۳ ترکیب وصفی

ترکیب‌های اضافی: «فرقت تو، تن خویشتن» ← ۲ ترکیب اضافی

تشریح گزینه‌های دیگر

گزینه «۱»: ترکیب‌های وصفی: «آن مقصد، مقصد عالی، گامی چند» ← ۳ ترکیب

وصفی / ترکیب اضافی: «لطف شما» ← ۱ ترکیب اضافی

گزینه «۲»: ترکیب‌های وصفی: «چه لانه‌ای، چه قصری، شهر کوچک» ← ۳ ترکیب

وصفی / ترکیب‌های اضافی: «اساس خانه، شهر خود» ← ۲ ترکیب اضافی

گزینه «۳»: ترکیب‌های وصفی: «این بی‌خردان، پنجه غارتگر» ← ۲ ترکیب وصفی /

ترکیب‌های اضافی: «حواسم، آرزوی پنجه، پنجه خویشتن» ← ۳ ترکیب اضافی

(فارسی ۳، زبان فارسی، صفحه ۳۶)

۵-

(کاتلم کاطمی)

شیوه بیان در ابیات گزینه‌های «۱»، «۲» و «۴» طنزآمیز و همراه با طعنه است، اما در بیت

گزینه «۳»، لحن بیان «جد» است و به یگانگی خداوند و وحدت وجود اشاره شده است.

(فارسی ۳، آرایه، صفحه ۲۱)

۶-

(ممنسن اصغری)

الف) کنایه: «جان سپردن» کنایه از «فداکردن جان»، «تیر از کمان گشودن» کنایه

از «رهاکردن تیر»

ب) حس آمیزی: سخن‌های لطیف

ج) جناس: «آهنگ» اول (قصد)، «آهنگ» دوم (نغمه)

د) اغراق: دوصد جوی از دیده بر رهگذر کسی جاری کردن

ه) ایهام: «مدام» دو معنی دارد: ۱- پیوسته ۲- شراب

(فارسی ۳، آرایه، ترکیبی)

۷-

(مریم شمیرانی)

مفهوم عرفانی واژه «مراقبت»، نگرش داشتن دل از توجه به غیر حق است که این معنی در

گزینه «۱» مطرح شده است.

(فارسی ۳، مفهوم، صفحه ۱۴)

۸-

(کاتلم کاطمی)

مفهوم مشترک ابیات مرتبط: ناتوانی انسان از ادراک و توصیف ذات پروردگار

مفهوم بیت گزینه «۱»: ناتوانی انسان از ادراک اسرار آفرینش

(فارسی ۳، مفهوم، مشابه صفحه ۱۰)

۹-

(مریم شمیرانی)

داشتن آینده‌ای روشن و امیدوارکننده، پیام مشترک شعر صورت سؤال و گزینه «۳»

است.

تشریح گزینه‌های دیگر

گزینه «۱»: وارسته و آزادام، / گزینه «۲»: بهتر است با خواب مبارزه نکند. بخوابد و سر

وقت بیدار شود. / گزینه «۴»: نیک‌پرور هستیم.

(فارسی ۳، مفهوم، صفحه ۲۰)

۱۰-

(کاتلم کاطمی)

مفهوم مشترک ابیات مرتبط: وطن‌پرستی و توصیه به جان‌فشانی در راه میهن

مفهوم بیت گزینه «۳»: توصیه شاعر به حضرت یوسف (ع) که در هنگام قدرت،

هم‌وطنان و چشم‌به‌راهان خود را از یاد نبرد.

(فارسی ۳، مفهوم، مشابه صفحه ۲۶)

فارسی ۱

۱۱-

(مریم شمیرانی)

واژه‌هایی که مترادف نیستند: سنان: سرنیزه، تیزی هرچیز / سلیح: افزار جنگ، ممال
سلاح/ خدنگ: چوبی سخت و محکم که از آن تیر و نیزه می‌سازند. / تیز: ابزار جنگی /
ستوه: درمانده و ملول، خسته و آزار

(فارسی، ا، لغت، واژه‌نامه)

۱۲-

(ممنسن اصغری)

غلط‌های املایی و شکل درست آن‌ها:

الف) صلاح ← سلاح/ ب) سدر ← صدر/ ج) غیاث ← قیاس

(فارسی، ا، املا، صفحه‌های ۹۹، ۱۱۴ و ۱۱۵)

۱۳-

(الهام ممردی)

«فرستاد» فعل ماضی ساده / «بستانم» فعل مضارع التزامی

(فارسی، ا، زبان فارسی، صفحه ۱۰۷)

۱۴-

(کاتلم کاطمی)

حرف «ر» در ابیات گزینه‌های ۱، ۲ و ۴ به ترتیب نشانهٔ «مفعول» و «نقش‌نمای
متمم: حرف اضافه» است اما در بیت گزینهٔ «۳»، در هر دو مورد «نقش‌نمای متمم» و
معادل حرف اضافهٔ «به» است.

(فارسی، ا، زبان فارسی، صفحه ۱۱۶)

۱۵-

(مرتضی منشاری - اردبیل)

تشریح گزینه‌های دیگر

گزینهٔ «۱»: «آینه‌دار جمال معشوق بودن خورشید و ماه» اغراق دارد.

گزینهٔ «۳»: «آتش افتادن در درون چرخ از آه شاعر» اغراق دارد.

گزینهٔ «۴»: «شب و روز به فکر معشوق بودن و کار دیگر نداشتن» اغراق دارد.

(فارسی، ا، آرایه، صفحه ۱۰۷)

۱۶-

(ممنسن اصغری)

استعاره: گریستن سنگ در مرگ کسی (تشخیص) / حسن تعلیل: شاعر دلیل روییدن
لاله را در بیستون، خون گریستن سنگ دانسته است. / تشبیه: لاله به زینت‌های نخل
ماتم (تابوت عزا) تشبیه شده است.

(فارسی، ا، آرایه، ترکیبی)

۱۷-

(الهام ممردی)

مفهوم کنایی «سر به گرد آوردن»، «زمین را با خون سُستن» و «کلاه به خاک در
آوردن» چنین است: «شکست دادن».

مفهوم بیت گزینهٔ «۲»: «گر نه مسلح می‌شوم و مانند گرد (به سرعت) به جنگ می‌آیم.

(فارسی، ا، مفهوم، مشابه صفحه ۹۶)

۱۸-

(مرتضی منشاری - اردبیل)

مفهوم ضرب‌المثل: چاق و فربه شدن گاو نادان موجب هلاک او می‌شود. مفهوم مقابل
آن در گزینهٔ «۱» آمده است: برای این‌که از جهان، جان سالم به‌در ببری، به تن و
جسمت نپرداز و کم غذا بخور.

تشریح گزینه‌های دیگر

گزینهٔ «۲»: تن و جسم را که با تمام وجود پرورش می‌دهی، پس از مرگ، لقمهٔ موران
خواهد شد.

گزینهٔ «۳»: هفت گاو لاغر، آن هفت گاو فربه را می‌خورند.

گزینهٔ «۴»: کشاورز با بستن یوغ به گاو، به هدف و مقصودش می‌رسد.

(فارسی، ا، مفهوم، صفحه ۱۰۶)

۱۹-

(کاتلم کاطمی)

مفهوم مشترک ابیات مرتبط: توصیه به پرهیز از درگیر شدن با قوی‌تر از خود یا بیان
عواقب خطرناک و زیان‌بار مبارزه با قوی‌دستان

مفهوم بیت گزینهٔ «۱»: بیم‌دادن قوی‌دستان از قدرت نهفتهٔ ضعیفان

(فارسی، ا، مفهوم، صفحه ۱۰۲)

۲۰-

(مریم شمیرانی)

پیام مشترک بیت صورت سؤال و گزینه‌های دیگر این است که بعضی چیزها شباهت
ظاهری دارند اما در معنی و مفهوم متفاوت‌اند مثل شیر جنگل و شیر خوراکی که هر دو
را شیر می‌گویند و آب تلخ و آب شیرین که هر دو ظاهری زلال دارند و عصای موسی و
عصای ساحران فرعون که شباهت ظاهری دارند و نیز سحر و معجزه که ظاهراً
یکسان‌اند، اما در باطن، اساس سحر، مکر و اساس معجزه، قدرت خداوند است.

مفهوم بیت گزینهٔ «۴»: حرف (سخن) مانند ظرف و معنی مانند آب است.

(فارسی، ا، مفهوم، صفحه ۱۱۵)

عربی زبان قرآن (۱)

۲۱-

(رضا مصبومی)

«الَّذِينَ»: کسانی که / «يَدْعُونَ»: می خوانند / «مَنْ دُونَ اللَّهِ»: به جای خدا، به غیر از خدا / «لَا يَخْلُقُونَ»: نمی آفرینند / «يَخْلُقُونَ»: آفریده می شوند
(عربی (۱)، ترجمه، صفحه ۸۲)

۲۲-

(درویشعلی ابراهیمی)

«تُصَدَّرُ»: صادر می کند / «قِسْمًا مِنْ نَفْطِهَا»: بخشی از نفتش را / «الْبِلْدَانِ الصَّنَاعِيَّةِ»: کشورهای صنعتی / «تَحْصَلُ عَلَيَّ»: به دست می آورد، دست می یابد / «الزَيْتِ»: روغن ها / «الْمَطَّاطِ»: کائوچو، پلاستیک
(عربی (۱)، ترجمه، صفحه های ۷۸ و ۷۹)

۲۳-

(مهمرب صادق مصبومی)

«لَوْ»: اگر / «خُيِّرْتُ»: مختیر می شدم / «تَعَقَّبَ فِرْعَوْنُ الْجَامِعِيَّ»: ادامه دادن (پی گرفتن) رشته دانشگاهی ام / «إِخْتِيَارَ الْفِرْعَوْنِ الْآخِرِ»: انتخاب رشته دیگر / «إِخْتَرْتُ الثَّانِيَةَ»: دومی را انتخاب می کردم
(عربی (۱)، ترجمه، ترکیبی)

۲۴-

(سید مهمربعلی مرتضوی)

«عِنْدَمَا»: زمانی که / «يُغْلَقُ»: (فعل معلوم) می بندد / «أَبْوَابِ الْأَرْضِ كُلِّهَا»: همه درهای زمین را / «عَلَيْنَا أَنْ لَا نَنْسِيَ»: نباید فراموش کنیم / «بَابِ السَّمَاءِ»: در آسمان / «مَفْتُوحٌ»: باز / «دَائِمًا»: همواره / «لَا يُغْلَقُ»: (فعل مجهول) بسته نمی شود
(عربی (۱)، ترجمه، ترکیبی)

۲۵-

(سراسری انسانی ۹۲- با تغییر)

ترجمه سایر گزینه ها:

گزینه ۱: فقر از تنبلی و ضعف زاییده می شود!
گزینه ۲: هرکس در را زیاد بکوبد، برایش باز می شود!
گزینه ۳: اگر ابرهای سیاه را بسیار ببینی، بعد از کمی (کمی بعد) باران خواهد بارید!
(عربی (۱)، ترجمه، ترکیبی)

۲۶-

(فائزه کشاورزبان)

«الْبِلْدَانِ» جمع مکسر «البلد» است.
(عربی (۱)، ترجمه، صفحه ۹۱)

۲۷-

(مهمرب صادق مصبومی)

ترجمه گزینه ها:

گزینه ۱: همه هواپیماها بدون خلبان پرواز می کنند!
گزینه ۲: کشتی ها معمولاً در کنار بندرها دیده نمی شوند!
گزینه ۳: پدر و مادر باید کودکان را به تنهایی رها کنند!
گزینه ۴: رنگ زرد در تابلوهای هشدارآمیز به کار گرفته می شود!
(عربی (۱)، مفهومی، ترکیبی)

۲۸-

(سید مهمربعلی مرتضوی)

تنها گزینه ۳ با آیه شریفه (جز به آن چه انجام می دادید، کیفر داده نمی شوید)، هم مفهوم نیست. گزینه های مرتبط همه تأکید دارند که «پاداش و کیفر آخرت، دقیقاً حاصل و نتیجه تمام اعمال ما در این دنیاست.»
(عربی (۱)، مفهومی، صفحه ۸۷)

۲۹-

(سید مهمربعلی مرتضوی)

با توجه به ترجمه (که از ابتدای قرن بیستم، مهم ترین منبع از منابع...)، نیاز به عدد ترتیبی داریم، نه اصلی (رد گزینه های ۱ و ۲)، از طرف دیگر «القرن» مضاف الیه و مجرور است، «العشرین» هم صفت مضاف الیه محسوب می شود، پس آن هم باید مجرور و با علامت «ی» بیاید. (رد گزینه ۴)
(عربی (۱)، درک مطلب، ترکیبی)

۳۰-

(سید مهمربعلی مرتضوی)

ترجمه: «... به دلیل امکان انتقال آن از طریق قطارها و با نفتکش ها یا از راه لوله ها...»

ترجمه گزینه ها:

۱) لوله ها
۲) چاه ها
۳) مخابرات
۴) سرازیری ها
(عربی (۱)، درک مطلب، ترکیبی)

۳۱-

(سید مهمربعلی مرتضوی)

با توجه به اسلوب جمله و فعل «يُمْكِنُ» که در ادامه آمده است، نیاز به فعل مضارع داریم، نه ماضی (رد گزینه های ۱ و ۲)، از طرف دیگر با توجه به این که با یک فعل متعدی مواجهیم و مفعولی هم ندارد، فعل موردنظر باید مجهول بیاید، نه معلوم. (رد گزینه ۳)
(عربی (۱)، درک مطلب، ترکیبی)

۳۲-

(سید مفعول مرتضوی)

ترجمه: «کشورها از صادر کردن آن به ثروت عظیمی دست پیدا می‌کنند ولی...»

ترجمه گزینه‌ها:

(۱) هشدار دادن

(۲) صادر کردن

(۳) آرایش کردن

(۴) مجهز نمودن

(عربی (۱)، درک مطلب، ترکیبی)

ترجمه متن:

«از زیباترین پدیده‌های طبیعی که در روزهای بارانی روی می‌دهد، پدیده رنگین کمان است! این پدیده، رنگ‌های زیبایی دارد که آسمان را هنگام به وجود آمدنش، زینت می‌دهد! در قرن‌های گذشته در کشور روم، مردم اعتقاد داشتند که رنگین کمان، عذابی از طرف خداست! دانشمند مسلمان، قطب الدین شیرازی، اولین کسی بود که رازهای این پدیده را کشف کرد و در تألیفاتش نوشت: رنگین کمان، به سبب شکست نور خورشید در قطرات آب موجود هنگام بارش باران‌ها، روی می‌دهد ولی رومی‌ها این صحبت را به سبب نادانی‌شان قبول نمی‌کردند!»

۳۳-

(علی اکبر ایمان پرور)

گزینه «۲» که می‌گوید: «رنگین کمان، عذابی از جانب خدا برای رومی‌ها بود»، نادرست است.

(عربی (۱)، درک مطلب، ترکیبی)

۳۴-

(علی اکبر ایمان پرور)

چه کسی اسرار پدیده رنگین کمان را کشف کرد؟

گزینه «۳»: «اولین کسی که اسرار این پدیده را کشف کرد، همان قطب الدین شیرازی است!»

(عربی (۱)، درک مطلب، ترکیبی)

۳۵-

(علی اکبر ایمان پرور)

ترجمه عبارت گزینه «۳»: «کاشف اسرار پدیده رنگین کمان، دانشمندی مسلمان بود!»

(عربی (۱)، درک مطلب، ترکیبی)

۳۶-

(علی اکبر ایمان پرور)

تشریح سایر گزینه‌ها:

در گزینه «۱»: «من باب تفعل»، در گزینه «۲»: «مبتدأ...» و در گزینه «۴»: «خبر» نادرست هستند.

(عربی (۱)، درک مطلب، ترکیبی)

۳۷-

(مهمربارق مصنی)

فعل‌های «لا تهتم» و «یهتد» هر دو معلوم هستند و فعل مجهولی در این عبارت وجود ندارد. (ترجمه: هنگامی که دولت‌ها به حمایت جوانان توجه نکنند، خطر انحراف آنان را تهدید می‌کند!)

(عربی (۱)، انواع جملات، صفة ۸)

۳۸-

(رضا معصومی)

«تجلی» فعل ماضی از باب تفعل در صیغه مفرد مذکر غائب است، ضمناً با توجه به وجود فتحه روی حرف اول این فعل، بدیهی است که فعل معلوم محسوب می‌شود، نه مجهول.

(عربی (۱)، انواع جملات، ترکیبی)

۳۹-

(سید مفعول مرتضوی)

ضمیر «یاء» هنگامی فاعل است که در صیغه مفرد مؤنث مخاطب باشد، مانند فعل تتعلمی.

ترجمه سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: ضمیر «یاء» مفعول است.

گزینه «۲»: ضمیر «یاء» در «خَلَقَنِي» مفعول است.

گزینه «۳»: ضمیر «یاء» به یک اسم چسبیده و مضاف الیه است.

(عربی (۱)، انواع جملات، صفة ۸۵)

۴۰-

(سراسری تهرینی ۹۳)

«جَرَحْتُ» فعل مجهول و نایب فاعلش ضمیر بارز «ت» است (توجه شود که پس از فعل اسم ظاهری که بتواند نایب فاعل باشد، نیامده است).

تشریح سایر گزینه‌ها:

در گزینه «۱» اسم ظاهر «تجاریب»، در گزینه «۳» اسم ظاهر «مَن» و در گزینه «۴» اسم ظاهر «طريقة» نایب فاعل است.

(عربی (۱)، انواع جملات، صفة ۸۴)

دین و زندگی (۳)

-۴۱

(مرتضی مفسنی‌کبیر)

با توجه به آیه شریفه «یسألہ من فی السماوات و الارض کلّ یوم هو فی شأن» هر آنچه در آسمان‌ها و زمین است پیوسته از خدا درخواست می‌کند. او همواره دست‌اندرکار امری است. دقت کنیم فعل مضارع استمرار را می‌رساند.

(دین و زندگی ۳، درس ۱، صفحه ۱۰)

-۴۲

(ممنبر رضایی‌نقا)

این‌که انسان بتواند با هر چیزی خدا را ببیند، معرفتی عمیق و والاست که در سخن امام علی (ع): «ما رأیت شیئاً إلّا و رأیت الله قبله و بعده و معه؛ هیچ چیزی را ندیدم مگر این‌که خداوند را قبل و بعد و با آن دیدم» به آن اشاره شده است. این معرفت در نگاه نخست مشکل به نظر می‌آید، اما هدفی قابل دسترس است، به خصوص برای جوانان و نوجوانان که پاکی و صفای قلب (پاک‌باطنی) دارند.

(دین و زندگی ۳، درس ۱، صفحه ۱۲)

-۴۳

(مرتضی مفسنی‌کبیر)

در قرآن کریم می‌خوانیم که وزیر سلیمان، آصفین برخیا، در یک لحظه تخت بلقیس (ملکه سبا) را از مسافتی طولانی منتقل کرد، این، نشان‌دهنده آن است که انسان با طی مراتب بندگی می‌تواند به اذن خداوند به چنین توانایی‌هایی در عالم هستی برسد.

(دین و زندگی ۳، درس ۲، صفحه ۲۶)

-۴۴

(سیدرامسان هنری)

با گفتن «لا اله الا الله» تمام احکام و حقوق اسلامی فرد مسلمان به رسمیت شناخته می‌شود و دفاع از حقوق او بر دیگر مسلمانان واجب می‌گردد و عبارت شریفه «لا یشرک فی حکمه احداً» به توحید در ولایت اشاره دارد.

(دین و زندگی ۳، درس ۲، صفحه‌های ۲۰ و ۲۱)

-۴۵

(مصوبه ابتسام)

«سرپرستی جهان» یا «توحید در ولایت» نتیجه پذیرش «توحید در مالکیت» است. «مالکیت جهان» یا «توحید در مالکیت» نتیجه پذیرش «توحید در خالقیت» است. اینکه جهان از آن خداست، به توحید در مالکیت اشاره دارد.

(دین و زندگی ۳، درس ۲، صفحه ۲۱)

-۴۶

(سیدرامسان هنری)

این‌که خداجویی در فطرت هر انسانی وجود دارد، لکن انسان در مصداق و یافتن حق گرفتار اشتباه می‌شود، برای مثال بنده هوای نفس خود می‌گردد، با عبارت شریفه «أزایت من اتخذ الهه هواه: آیا دیدی آن کسی را که هوای نفس خود را معبود خود گرفت؟» ارتباط مفهومی دارد.

(دین و زندگی ۳، درس ۳، صفحه ۳۳)

-۴۷

(سیدرامسان هنری)

توجه به آیه شریفه «إنّ الله ربّی و ربکم فاعبدوه هذا صراط مستقیم» ما را به کشف و شناخت راه درست زندگی (عبودیت الهی) رهنمون می‌کند.

(دین و زندگی ۳، درس ۳، صفحه ۳۱)

-۴۸

(ممنبر رضایی‌نقا)

برخی افراد و جوامع، خود را مالک و ولی و پرورش دهنده (رب) جهان می‌پندارند، که از جمله پیامدهای آن تخریب محیط زیست، آلوده شدن طبیعت، پیدایش جوامع بسیار فقیر در کنار جوامع بسیار ثروتمند و مانند آن‌هاست که مورد اخیر، پیامد اجتماعی است، نه طبیعی (رد گزینه‌های ۱ و ۴).

در جهان امروز، گویی هوی و هوس اغلب مردم و آن‌چه و آن کس که آنان را به هوس‌هایشان می‌رساند، بت و معبودشان شده و آن‌ها را همچون خدا می‌پرستند و از ابزارهای جدید، مانند سینما، تلویزیون، ماهواره، اینترنت و سایر رسانه‌ها در این راه بهره می‌گیرند و یکسره از یاد خدا و آخرت غافل شده‌اند.

(دین و زندگی ۳، درس ۳، صفحه‌های ۳۶ و ۳۷)

-۴۹

(مرتضی مفسنی‌کبیر)

با توجه به آیه شریفه «الم اعهد الیکم یا بنی آدم ان لاتعبدوا الشیطان انه لکم عدو مبین: ای فرزندان آدم، آیا از شما پیمان نگرفته بودم که شیطان را نپرستید که او دشمن آشکار شماست؟» عهد و پیمانی که خداوند از انسان‌ها گرفته (اخذ کرده) این است که شیطان را نپرستید زیرا او دشمن آشکار است.

(دین و زندگی ۳، درس ۴، صفحه ۴۳)

-۵۰

(سیدرامسان هنری)

بیت حافظ با موضوع نفوذناپذیری در برابر وسوسه‌های شیطان ارتباط دارد و حضرت علی (ع) می‌فرماید: «خداوند بدان جهت روزه را واجب کرد تا اخلاص مردم را بیازماید.»

(دین و زندگی ۳، درس ۴، صفحه ۴۹)

دین و زندگی (۱)

-۵۱

(ممنم رضایی بقا)

امام سجاد (ع) می‌فرماید: «بارالها! خوب می‌دانم که هر کس لذت دوستی‌ات را چشیده باشد، غیر تو را اختیار نکند و آن کس که با تو انس گیرد، لحظه‌ای از تو روی‌گردان نشود. بارالها! ای آرمان دل مشتاقان و ای نهایت آرزوی عاشقان! دوست داشتنت را از خودت خواهانم.»

(دین و زندگی، درس ۱۱، صفحه ۱۱۳)

-۵۲

(مرتضی ممسنی کبیر)

هدف از خلقت انسان عبادت و بندگی خدا برای رسیدن به مقام قرب اوست. در حقیقت، خداوند محبوب، مقصود و هدف اصلی زندگی است، هرکس این هدف را دریابد و زندگی خود را در مسیر این هدف قرار دهد، در دنیا زندگی لذت‌بخش و مطمئن و در آخرت رستگاری و خوشبختی ابدی را به دست خواهد آورد. سرنوشت ابدی انسان‌ها بر اساس رفتار آنان در دنیا تعیین می‌شود.

دقت کنیم: فقط تنظیم زندگی دنیوی نادرست است چون هدف باید هم دنیوی و هم اخروی باشد.

(دین و زندگی، درس ۹، صفحه ۹۳)

-۵۳

(مرتضی ممسنی کبیر)

یکی از بهترین زمان‌های محاسبه سالانه، شب‌های قدر ماه مبارک رمضان است تا بتوانیم بر اساس آن، تصمیم‌های بهتری برای آینده بگیریم.

تکرار عهد و پیمان در شب‌های قدر در هر سال باعث استحکام بیش‌تر و به فراموشی نسپردن آن است.

(دین و زندگی، درس ۹، صفحه‌های ۹۶ و ۹۷)

-۵۴

(ممنم رضایی بقا)

آن‌گاه که دانستیم سرنوشت ابدی انسان‌ها براساس رفتار آنان در دنیا تعیین می‌شود، لازم است بار دیگر با خدای خود «تجدید عهد» کنیم.

انسان متوکل می‌داند که در صورت انجام وظیفه، هر نتیجه‌ای که به دست آید، به مصلحت اوست، گرچه خود به آن مصلحت آگاه نباشد. گاهی اموری را به ضرر خود می‌دانیم درحالی‌که به نفع ماست: «و عسی ان تکرهوا شیئاً و هو خیر لکم»

(دین و زندگی، درس ۱۰، صفحه‌های ۱۰۶ و ۱۰۷)

-۵۵

(مسلم بومن آباری)

باید از عهدی که ابتدا بسته می‌شود «مراقبت» شود تا با عهدشکنی، آسیب نبیند. امام علی (ع) می‌فرماید: «گذشت ایام، آفاتی در پی دارد و موجب از هم گسیختگی تصمیم‌ها و کارها می‌شود.»

(دین و زندگی، درس ۹، صفحه ۹۶)

-۵۶

(ممنم رضایی بقا)

جمله «لا إله الا الله» که پایه و اساس بنای اسلام است، به‌ترتیب مرکب از یک «ته»، به هر چه غیر خدایی است شامل تبری (بیزاری از باطل و پیروان او) و یک «آری» به خدای یگانه، شامل تویی (دوستی با خدا و دوستان او است).

(دین و زندگی، درس ۱۱، صفحه ۱۱۹)

-۵۷

(مرتضی ممسنی کبیر)

خداوند، عمل به دستوراتش را که توسط پیامبر(ص) ارسال شده است، شرط اصلی دوستی با خود اعلام می‌کند: «قُلْ ان کنتم تحبون الله فاتبعونی یحببکم الله و یغفر لکم ذنوبکم: بگو اگر خدا را دوست دارید از من پیروی کنید تا خدا دوستان بدارد و گناهانتان را ببخشد.»

(دین و زندگی، درس ۱۱، صفحه‌های ۱۱۷ و ۱۱۸)

-۵۸

(مرتضی ممسنی کبیر)

عشق و محبت الهی همچون اکسیری است (آب حیات) که افسردگی، ترس و یأس را از بین می‌برد و به انسان نشاط و شجاعت و قدرت می‌بخشد.

قرآن کریم یکی از ویژگی‌های مؤمنان را دوستی و محبت شدید آنان نسبت به خدا می‌داند که این موضوع را در عبارت قرآنی «و الذین آمنوا اشدُّ حُباً لله: اما کسانی که ایمان آوردند، به خدا محبت بیش‌تری دارند» می‌توان جست‌وجو کرد.

(دین و زندگی، درس ۱۱، صفحه ۱۱۶)

-۵۹

(ممنم رضایی بقا)

امام صادق (ع) فرمود: «خداوند به داود (ع) وحی کرد هر بنده‌ای از بندگانه به جای پناه بردن به دیگری با نیت خالص به من پناه آورد، از کارش چاره‌جویی می‌کنم، گرچه همه آسمان‌ها و زمین و هر چه در آن‌ها است، علیه او برخیزند.» جوان می‌تواند آرمان‌های بزرگ داشته باشد، آرمان‌هایی که از نوع پروازند، از نوع رفتن و صعود کردن، نه از نوع ماندن و در باتلاق زندگی دنیایی فرورفتن. از این رو، در این دوره نیاز شدیدتری به توکل و اعتماد بر خداوند حس می‌شود.

(دین و زندگی، درس ۱۰، صفحه‌های ۱۰۸ و ۱۰۹)

-۶۰

(مسلم بومن آباری)

سخن حضرت علی (ع) که در معرفی زیرک‌ترین انسان فرمود: «کسی که از خود و عمل خود برای بعد از مرگ حساب بکشد» سپس فرمود: «چون صبح تا شب به کار و زندگی پرداخت به خود برگردد و بگوید: ای نفس! ...» در مورد محاسبه است. در محاسبه، میزان موفقیت و وفاداری به عهد به دست می‌آید و عوامل موفقیت یا عدم موفقیت، شناخته می‌شود. رسول خدا (ص) در مورد محاسبه فرمود: «به حساب خود رسیدگی کنید، قبل از این‌که به حساب شما برسند.»

(دین و زندگی، درس ۹، صفحه‌های ۹۶ و ۹۷)

زبان انگلیسی ۳

-۶۱

(علی شکوهی)

ترجمه جمله: «تمی دایم چرا شما نمره‌های تافلتن را دریافت نکرده‌اید. آن‌ها حداقل ده روز قبل به شما فرستاده شدند.»

نکات مهم درسی

با توجه به مفهوم جمله، به ساختار مجهول نیاز داریم. می‌دانیم که در جملات مجهول، باید از اسم مفعول فعل استفاده کنیم. با این فرض، گزینه‌های «۱» و «۴» رد می‌شوند. با توجه به قید زمان «ten days ago»، باید از مجهول زمان گذشته ساده استفاده کنیم نه حال ساده (رد گزینه «۲»). (گرامر)

-۶۲

(عبدالرشید شفیعی)

(۱) ترکیدن، منفجر شدن (۲) قبول شدن

(۳) کشف کردن (۴) اهدا کردن (کلوز تست)

-۶۳

(عبدالرشید شفیعی)

(۱) به‌طور مکرر (۲) باموفقیت

(۳) به‌ندرت (۴) به‌طور سالم (کلوز تست)

-۶۴

(عبدالرشید شفیعی)

نکته: از آن جا که ساختار جمله به فعل مجهول نیاز دارد، گزینه «broken» صحیح است. (کلوز تست)

-۶۵

(عبدالرشید شفیعی)

(۱) درست کردن (۲) اختراع کردن

(۳) توسعه دادن (۴) تعمیر کردن (کلوز تست)

-۶۶

(عبدالرشید شفیعی)

(۱) صلح، آرامش (۲) احساس

(۳) نسل (۴) مسئولیت (کلوز تست)

-۶۷

(مهمبر رحیمی نصرآبادی)

ترجمه جمله: «کدام‌یک از موارد زیر را می‌توان از متن نتیجه‌گیری کرد؟»
«اخلاقیات خوب ممکن است بخشی از (وجود) کودکان شوند- خصوصاً در طول سال‌های اولیه.» (درک مطلب)

-۶۸

(مهمبر رحیمی نصرآبادی)

ترجمه جمله: «پاراگراف دوم تمام موارد زیر را به والدین توصیه می‌کند به‌جز این‌که به فرزندان بیاموزید چگونه برای آینده‌شان تصمیمات عاقلانه و درست بگیرند.» (درک مطلب)

-۶۹

(مهمبر رحیمی نصرآبادی)

ترجمه جمله: «کدام‌یک از کلمات یا عبارات زیر در متن تعریف شده‌اند؟»
«انضباط "Discipline"» (درک مطلب)

-۷۰

(مهمبر رحیمی نصرآبادی)

ترجمه جمله: «متن به احتمال زیاد با بحثی پیرامون اخلاقیات و ارزش‌هایی که والدین باید به فرزندانشان بیاموزند، دنبال می‌شود.» (درک مطلب)

زبان انگلیسی ۱

-۷۱

(شهاب اناری)

ترجمه جمله: «خوشبختانه، بچه‌ها داشتند در حیاط مدرسه بازی می‌کردند که یک زلزله عظیم ساختمان (مدرسه) را لرزاند و نابود کرد.»

نکات مهم درسی

کافی است بعد از کلمه ربط زمانی "when"، به افعال زمان گذشته "shook" و "destroyed" توجه کنید. واضح است که قبل از آن باید از گذشته استمراری استفاده کنیم. گزینه‌های «۳ و ۴» به ترتیب حال استمراری و گذشته ساده‌اند. در گزینه اول نیز باید از فعل کمکی مناسب قبل از فعل "ing" دار استفاده می‌کرد.

(گرامر)

-۷۲

(پوادر مؤمنی)

(۱) هواپیما (۲) نوره لامپ

(۳) مکالمه (۴) آزمایشگاه

(کلوز تست)

-۷۳

(پوادر مؤمنی)

(۱) اختراع کردن (۲) آموزش دادن

(۳) حضور یافتن (۴) اعتقاد داشتن

(کلوز تست)

-۷۴

(پوادر مؤمنی)

(۱) حل کردن (۲) ترک کردن، خارج شدن

(۳) احساس کردن (۴) ضربه زدن

(کلوز تست)

-۷۵

(پوادر مؤمنی)

(۱) ناگهانی (۲) پر سر و صدا، شلوغ

(۳) موفق (۴) پر انرژی

(کلوز تست)

-۷۶

(پوادر مؤمنی)

نکته: ضمیر انعکاسی مناسب برای سوم شخص مفرد مذکر "himself" است.

(کلوز تست)

-۷۷

(رضا کیاسالار)

ترجمه جمله: «بهترین عنوان برای پاراگراف دوم چیست؟»

«پسرها کم‌تر از دخترها مدرسه را دوست دارند.»

(درک مطلب)

-۷۸

(رضا کیاسالار)

ترجمه جمله: «طبق این مطالعه، طلب کمک کردن برای پسرها سخت‌تر

است.»

(درک مطلب)

-۷۹

(رضا کیاسالار)

ترجمه جمله: «به کودکان توصیه می‌شود از تمام موارد زیر درخواست کمک

کنند به جز یک دوست.»

(درک مطلب)

-۸۰

(رضا کیاسالار)

ترجمه جمله: «طبق متن، کدام یک از موارد زیر نادرست است؟»

«دختران بیش‌تر از پسرها ترجیح می‌دهند در مورد مشکلاتشان با یک

(درک مطلب)

بزرگسال صحبت نکنند.»

پاسخنامه اختصاصی

بنیاد علمی آموزشی قلمچی (وقف عام)

دفتر مرکزی: خیابان انقلاب بین صبا و فلسطین پلاک ۹۲۳ بنیاد علمی آموزشی قلمچی (وقف عام) ۶۴۶۳-۰۲۱

«تمام دارایی‌ها و درآمدهای بنیاد علمی آموزشی قلمچی وقف عام است بر گسترش دانش و آموزش»

ریاضی و آمار (۳)

-۸۱

(امیر هوشنگ فمسه)

اعداد را در دسته‌های مختلف، دسته‌بندی می‌کنیم. اعدادی که رقم یکان آن‌ها صفر و یا ۵ باشد.

$$-۴ \times -۳ \times \frac{1}{5} = ۱۲$$

رقم یکان صفر باشد

$$-۳ \times -۳ \times \frac{1}{5} = ۹$$

رقم یکان ۵ باشد

$$\xrightarrow{\text{طبق اصل جمع}} ۱۲ + ۹ = ۲۱$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۲ تا ۷)

-۸۲

(فاطمه فحیمیان)

$$\binom{n}{2} = \frac{n!}{(n-2)! \times 2!} = \frac{n(n-1)(n-2)!}{(n-2)! \times 2 \times 1} = \frac{n^2 - n}{2}$$

$$P(n-3, 2) = \frac{(n-3)!}{(n-5)!} = \frac{(n-3)(n-4)(n-5)!}{(n-5)!}$$

$$= (n-3)(n-4) = n^2 + 12 - 7n$$

$$\frac{n^2 - n}{2} = n^2 + 12 - 7n + 8 \Rightarrow n^2 - 13n + 40 = 0$$

$$\Delta = b^2 - 4ac = 169 - 160 = 9$$

$$\Rightarrow \begin{cases} n_1 = \frac{13 - \sqrt{9}}{2} = 5 \Rightarrow \binom{5}{5} = 1 \\ n_2 = \frac{13 + \sqrt{9}}{2} = 8 \Rightarrow \binom{8}{5} = \frac{8 \times 7 \times 6 \times 5!}{5! \times 3 \times 2 \times 1} = 56 \end{cases}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۷ تا ۱۱)

-۸۳

(فاطمه فحیمیان)

با توجه به ارقام داده شده اولین رقم از سمت چپ باید ۱ باشد و رقم یکان،

$$\frac{1}{1} \times \frac{4}{1} \times \frac{3}{1} \times \frac{3}{1} = ۳۶$$

یکی از ارقام ۰، ۶ و ۸ باشد.

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۲ تا ۷)

-۸۴

(علیرضا پورقلی)

باید سه عضو از پنج عضو مجموعه A انتخاب کنیم، بنابراین باید کل

حالت‌های ترکیب ۳ از ۵ را محاسبه کنیم. (ترتیب مهم نیست).

$$\binom{5}{3} = \frac{5!}{(5-3)! \times 3!} = \frac{5!}{2! \times 3!} = \frac{5 \times 4 \times 3!}{3! \times 2} = 10$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۸ تا ۱۱)

-۸۵

(امیر هوشنگ فمسه)

وقتی چهارمین فرزند، دومین پسر است یعنی در ۳ فرزند قبلی یک پسر وجود دارد که به $\binom{3}{1}$ حالت امکان پذیر است. از طرفی فرزند پنجم هم

پسر و هم دختر می‌تواند باشد، پس کلاً این پیشامد دارای $\binom{3}{1} \times 2$ عضو

$$۳ \times ۲ = ۶ \text{ است.}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۴ تا ۱۹)

-۸۶

(امیر هوشنگ فمسه)

$$n(S) = 6 \times 6 \times 6 = 6^3 = ۲۱۶$$

برای آنکه مجموع اعداد روشده برابر ۱۰ باشد، داریم:

$$۱ + ۴ + ۵ = ۱۰ \Rightarrow ۳! = ۶ \text{ حالت}$$

$$۱ + ۳ + ۶ = ۱۰ \Rightarrow ۳! = ۶ \text{ حالت}$$

$$۲ + ۳ + ۵ = ۱۰ \Rightarrow ۳! = ۶ \text{ حالت}$$

$$۲ + ۴ + ۴ = ۱۰ \Rightarrow ۳ \text{ حالت}$$

$$۲ + ۲ + ۶ = ۱۰ \Rightarrow ۳ \text{ حالت}$$

$$۳ + ۳ + ۴ = ۱۰ \Rightarrow ۳ \text{ حالت}$$

$$n(A) = ۳ \times ۶ + ۳ \times ۳ = ۲۷ \Rightarrow P(A) = \frac{۲۷}{۲۱۶} = \frac{1}{8}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۴ تا ۲۱)

-۸۷

(علیرضا پورقلی)

با توجه به سؤال تکرار مجاز است. $n(S) = 4 \times 4 = ۱۶$ کل اعداد دورقمی

اعدادی بر ۶ بخش پذیرند که هم بر ۲ و هم بر ۳ بخش پذیرند.

عددی بر ۲ بخش پذیر است که زوج باشد. عددی بر ۳ بخش پذیر است که جمع ارقام آن بر ۳ بخش پذیر باشد.

$$A = \{12, 42, 24\} \Rightarrow P(A) = \frac{3}{16}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۴ تا ۲۱)

-۸۸

(ریم مشتاق‌نظم)

پیشامد آنکه هر سه خودکار قرمز باشد، متمم پیشامد آن است که حداکثر ۲ خودکار قرمز باشد.

$$\text{احتمال آنکه هر سه خودکار قرمز باشد} = \frac{\binom{4}{3}}{\binom{9}{3}} = \frac{4}{9 \times 8 \times 7 / 3!}$$

$$= \frac{4}{72 \times 7} = \frac{4}{84} = \frac{1}{21}$$

$$p = 1 - \frac{1}{21} = \frac{21-1}{21} = \frac{20}{21}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۲۲ تا ۲۷)

کتاب آبی

۹۳-

راه حل اول: حداقل یک نفر کشتی گیر باشد یعنی یا یک کشتی گیر و دو وزنه بردار، یا ۲ کشتی گیر و یک نفر وزنه بردار و یا هر سه کشتی گیر باشند. بنابراین:

$$\binom{7}{1} \times \binom{5}{2} + \binom{7}{2} \times \binom{5}{1} + \binom{7}{3}$$

$$= 7 \times \frac{5!}{2! \times 3!} + \frac{7!}{2! \times 5!} \times 5 + \frac{7!}{3! \times 4!}$$

$$= 7 \times 10 + 21 \times 5 + 35 = 70 + 105 + 35 = 210$$

راه حل دوم: می‌توانیم از متمم استفاده کنیم:

همه وزنه بردار $n - n$ (کل) $= n$ (حداقل یک کشتی گیر) n

$$= \binom{12}{3} - \binom{5}{3} = 220 - 10 = 210$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۲۲ تا ۲۷)

کتاب آبی

۹۴-

$$\binom{n}{n-2} = 55 \Rightarrow \frac{n!}{(n-2)! [n-(n-2)]!} = 55$$

$$\Rightarrow \frac{n!}{(n-2)! \times 2!} = 55 \Rightarrow \frac{n(n-1)(n-2)!}{(n-2)! \times 2} = 55$$

$$\Rightarrow n(n-1) = 110 \Rightarrow n(n-1) = 11 \times 10 \Rightarrow n = 11$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۲۲ تا ۲۷)

کتاب آبی

۹۵-

فضای نمونه هر کدام از آزمایش‌ها را در هم ضرب می‌کنیم.

سکه دو حالت و هر تاس ۶ حالت دارد. پس: $n(S) = 2 \times 6 \times 6 = 72$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه ۱۴)

کتاب آبی

۹۶-

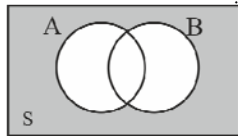
با توجه به نمودار ون، دقیقاً یکی از دو پیشامد A یا B رخ دهد یعنی:

$$(A - B) \cup (B - A)$$

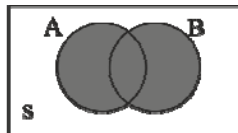

نه A رخ دهد و نه B رخ دهد، برابر است با:

$$A' \cap B' = (A \cup B)'$$

حداقل یکی از دو پیشامد A یا B رخ دهد، برابر است با: $A \cup B$

حداکثر یکی از دو پیشامد A یا B رخ دهد، برابر است با: $(A \cap B)'$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۲۲ تا ۲۷)

(علی شهبازی)

۸۹-

دو پیشامد باران باریدن و باران نباریدن، متمم یکدیگرند، پس مجموع احتمال این دو پیشامد برابر با ۱ است.

اگر احتمال باریدن باران را با $P(A)$ و احتمال نباریدن را با $P(A')$

نشان دهیم، داریم:

$$\begin{cases} P(A) + P(A') = 1 \\ P(A) + \frac{3}{4} = P(A') \end{cases}$$

معادله دوم را در معادله اول قرار می‌دهیم:

$$P(A) + P(A') = 1 \xrightarrow{P(A') = P(A) + \frac{3}{4}} P(A) + P(A) + \frac{3}{4} = 1$$

$$\Rightarrow 2P(A) = \frac{1}{4} \Rightarrow P(A) = \frac{1}{8}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۲۲ تا ۲۷)

(محمّد بصیرایی)

۹۰-

ابتدا احتمال (پیشامد A') آن که دروازه بان و کاپیتان کنار هم قرار بگیرند

را حساب می‌کنیم.

$$n(A') = 10! \times 2!$$

$$\Rightarrow P(A') = \frac{10! \times 2!}{11!} = \frac{10! \times 2}{11 \times 10!} = \frac{2}{11}$$

$$\Rightarrow P(A) = 1 - P(A') = 1 - \frac{2}{11} = \frac{9}{11}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۲۲ تا ۲۷)

کتاب آبی

۹۱-

برای زوج بودن عدد مورد نظر دو حالت در نظر می‌گیریم:

حالت اول: رقم یکان صفر باشد:

$$\boxed{6} \times \boxed{5} \times \boxed{4} \times \boxed{1} \xrightarrow{\text{اصل ضرب}} 6 \times 5 \times 4 = 120$$

حالت دوم: رقم یکان ۲ یا ۸ باشد. از طرفی صفر نمی‌تواند در جایگاه یکان

هزار باشد، پس:

$$\boxed{5} \times \boxed{5} \times \boxed{4} \times \boxed{2} \xrightarrow{\text{اصل ضرب}} 5 \times 5 \times 4 \times 2 = 200$$

تعداد کل حالت‌ها طبق اصل جمع برابر است با:

$$120 + 200 = 320$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۲ تا ۴)

کتاب آبی

۹۲-

$$\frac{(3!)!}{5!} = \frac{(3 \times 2 \times 1)!}{5!} = \frac{6!}{5!} = \frac{6 \times 5!}{5!} = 6$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه ۵)

ریاضی و آمار (۱)

۱۰۱- (امیر زراندوز)

در روش مصاحبه، مصاحبه‌گر همان آمارگیر و مصاحبه‌شونده، پاسخ‌گو است.

(ریاضی و آمار (۱)، کار با داده‌های آماری، صفحه‌های ۹۰ و ۹۱)

۱۰۲- (امیر زراندوز)

موارد (آ) و (ب) متغیر کمی با مقیاس اندازه‌گیری نسبتی هستند.

مورد (پ) متغیر کمی با مقیاس اندازه‌گیری فاصله‌ای است.

مورد (ت) متغیر کیفی با مقیاس اندازه‌گیری ترتیبی است.

(ریاضی و آمار (۱)، کار با داده‌های آماری، صفحه‌های ۹۳ تا ۹۵)

۱۰۳- (مهمرب پیریایی)

طبق متن کتاب درسی آماره در نمونه و پارامتر در جامعه آماری کاربرد دارد و پارامتر همواره ثابت است.

(ریاضی و آمار (۱)، کار با داده‌های آماری، صفحه ۹۳)

۱۰۴- (مهمرب پیریایی)

وضعیت هوا را وقتی که از نظر بارانی، آفتابی و ابری بررسی می‌کنیم یک متغیر کیفی با مقیاس اندازه‌گیری اسمی است.

(ریاضی و آمار (۱)، کار با داده‌های آماری، صفحه‌های ۹۳ تا ۹۵)

۱۰۵- (موسا عفتی)

$$\bar{x} = \frac{125 + 90 + 110 + 85 + 115 + 75 + x}{7} = x$$

$$\Rightarrow 7x = 600 + x \Rightarrow x = 100$$

$$\Rightarrow \bar{x}' = \frac{x + x + 100 + x + 2}{3} = \frac{312}{3} = 104$$

(ریاضی و آمار (۱)، کار با داده‌های آماری، صفحه‌های ۹۹ و ۱۰۰)

۱۰۶- (موسا عفتی)

$$\bar{x} = \frac{4 + 6 + 3 + x + 8 + 12}{5} = 7$$

$$\Rightarrow 35 = 33 + x \Rightarrow x = 2$$

$$4, 6, 7, 9, 13 \Rightarrow 7 = \text{میانۀ}$$

(ریاضی و آمار (۱)، کار با داده‌های آماری، صفحه‌های ۹۹ تا ۱۰۲)

۱۰۷- (کوروش داوری)

ابتدا داده‌ها را از کوچک به بزرگ مرتب می‌کنیم. سپس میانۀ و بعد از آن میانۀ نیمۀ اول و میانۀ نیمۀ دوم داده‌ها را پیدا می‌کنیم؛ اختلاف آن‌ها دامنه میان چارکی است.

$$2, 3, 3, 4, \underbrace{5, 6}, 7, 9, 10, 11$$

چارک سوم $\frac{5+6}{2} = 5.5$
چارک اول $\frac{5+6}{2} = 5.5$

$$Q_3 - Q_1 = 9 - 3 = 6$$

(ریاضی و آمار (۱)، کار با داده‌های آماری، صفحه‌های ۱۰۳ تا ۱۱۰)

۹۷- (قارچ از کشور ۸۸)

با توجه به اینکه A و B دو پیشامد ناسازگار هستند، داریم:

$$P(A \cup B) = P(A) + P(B) \quad (*)$$

همچنین طبق فرض داریم:

$$P(A) = \frac{2}{5} P(B) \Rightarrow P(B) = \frac{5}{2} P(A), P(A \cup B) = \frac{7}{10}$$

$$\xrightarrow{(*)} \frac{7}{10} = \frac{5}{2} P(A) + P(A) \Rightarrow \frac{7}{10} = \frac{7}{2} P(A)$$

$$\Rightarrow P(A) = \frac{1}{5}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۷ تا ۲۱)

۹۸- (سراسری انسانی)

$$n(S) = 50^\circ + 70^\circ + 90^\circ + 150^\circ = 360^\circ$$

احتمال آنکه روی ناحیه سفید قرار گیرد:

$$P(A) = \frac{n(A)}{n(S)} = \frac{150^\circ}{360^\circ} = \frac{5}{12}$$

احتمال آنکه روی ناحیه سفید قرار نگیرد:

$$P(A') = 1 - P(A) \Rightarrow P(A') = 1 - \frac{5}{12} = \frac{7}{12}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۲۲ تا ۲۷)

۹۹- (سراسری انسانی ۸۷)

ابتدا احتمال آنکه هر سه رقم متفاوت باشند را حساب می‌کنیم سپس از ۱ کم می‌کنیم.

$$n(S) = 9 \times 9 \times 9 = 9^3$$

همۀ ارقام متفاوت باشند A' ، لاقول دو رقم آن یکسان باشد A

$$\Rightarrow n(A') = 9 \times 8 \times 7$$

$$P(A') = \frac{9 \times 8 \times 7}{9^3} = \frac{56}{81}$$

$$P(A) = 1 - P(A') = 1 - \frac{56}{81} = \frac{81 - 56}{81} = \frac{25}{81}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۲۲ تا ۲۴)

۱۰۰- (کتاب آبی)

ابتدا اعداد اول کوچک‌تر از ۲۵ را مشخص می‌کنیم:

$$A' = \{2, 3, 5, 7, 11, 13, 17, 19, 23\}$$

$$P(A') = \frac{n(A')}{n(S)} = \frac{9}{24}$$

$$\Rightarrow P(A) = 1 - P(A') = 1 - \frac{9}{24} = \frac{15}{24} = \frac{5}{8}$$

دقت کنید که فضای نمونه تعداد کل اعداد طبیعی کوچکتر از ۲۵ است،

$$n(S) = 24$$

پس:

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۲۲ تا ۲۴)

(امیر زرانوز)

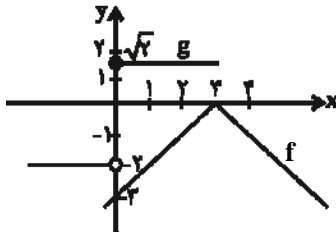
-۱۱۲

$$f(x) = -|x-3| = \begin{cases} -(x-3), & x \geq 3 \\ x-3, & x < 3 \end{cases} = \begin{cases} -x+3, & x \geq 3 \\ x-3, & x < 3 \end{cases}$$

x	۳	۴
y	۰	-۱
x	۳	۲
y	۰	-۱

نمودار تابع g هم از دو نیم خط افقی تشکیل می‌شود. حالا نمودار تابع f

و g را در یک دستگاه رسم می‌کنیم:

پس دو نمودار f و g نقطه برخوردی ندارند.

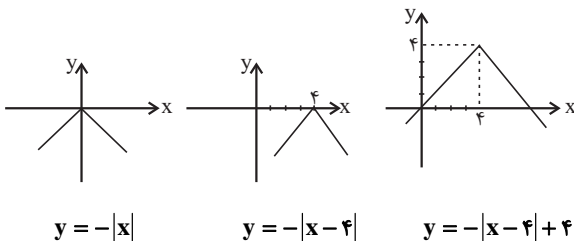
(ریاضی و آمار (۲)، تابع، صفحه‌های ۳۰ تا ۳۴)

(کورشن داوری)

-۱۱۳

به کمک انتقال تابع $y = -|x|$ چهار واحد به راست و چهار واحد به بالا،

نمودار داده شده به دست می‌آید. پس ضابطه آن برابر است با:

(ریاضی و آمار (۲)، تابع، صفحه‌های ۳۰ تا ۳۴)

(موسا عفتی)

-۱۱۴

$$y = -|2x-5| = \begin{cases} -(2x-5), & 2x-5 \geq 0 \\ (2x-5), & 2x-5 < 0 \end{cases}$$

$$= \begin{cases} -2x+5, & x \geq \frac{5}{2} \\ 2x-5, & x < \frac{5}{2} \end{cases}$$

(ریاضی و آمار (۲)، تابع، صفحه‌های ۳۰ تا ۳۴)

(رهم مشتاق نظم)

-۱۰۸

ابتدا میانگین داده‌ها را می‌یابیم:

$$\bar{x} = \frac{2+4+5+9}{4} = \frac{20}{4} = 5$$

$$\sigma = \sqrt{\frac{(2-5)^2 + (4-5)^2 + (5-5)^2 + (9-5)^2}{4}}$$

$$= \frac{\sqrt{9+1+0+16}}{2} = \frac{\sqrt{26}}{2}$$

(ریاضی و آمار (۱)، کار با داده‌های آماری، صفحه‌های ۱۰۳ تا ۱۱۰)

(رهم مشتاق نظم)

-۱۰۹

می‌دانیم تقریباً ۹۶ درصد داده‌ها بین $\bar{x} - 2\sigma$ و $\bar{x} + 2\sigma$ قرار دارند؛

بنابراین:

$$\bar{x} - 2\sigma = 270 \Rightarrow 300 - 2\sigma = 270 \Rightarrow 2\sigma = 30 \Rightarrow \sigma = 15$$

(ریاضی و آمار (۱)، کار با داده‌های آماری، صفحه‌های ۱۰۳ تا ۱۱۰)

(مهمر بهیرایی)

-۱۱۰

می‌دانیم که اگر واریانس داده‌ها برابر صفر باشد، همه داده‌ها برابرند. پس:

$$2a+1 = a+4 \Rightarrow a = 3$$

$$\begin{matrix} a=3 \\ \rightarrow 2a+1=7 \end{matrix} \Rightarrow \begin{cases} c+1=7 \Rightarrow c=6 \\ b=7 \end{cases}$$

$$\Rightarrow a, a, a, b, b, c, c \Rightarrow 3, 3, 3, 7, 7, 6, 6$$

$$\bar{x} = \frac{3 \times 3 + 2 \times 7 + 2 \times 6}{7} = 5$$

$$\Rightarrow \sigma = \sqrt{\frac{3(3-5)^2 + 2(7-5)^2 + 2(6-5)^2}{7}}$$

$$= \sqrt{\frac{12+8+2}{7}} = \sqrt{\frac{22}{7}}$$

(ریاضی و آمار (۱)، کار با داده‌های آماری، صفحه‌های ۱۰۳ تا ۱۱۰)

ریاضی و آمار (۲)

(رهم مشتاق نظم)

-۱۱۱

این تابع از نقاط $(0, 6)$ و $(3, 0)$ می‌گذرد، پس:

$$(0, 6) \Rightarrow |0-b| = 6 \Rightarrow |b| = 6 \Rightarrow b = \pm 6$$

$$(3, 0) \Rightarrow |3a-b| = 0 \Rightarrow 3a-b = 0$$

$$\Rightarrow b = 3a \Rightarrow \pm 6 = 3a \Rightarrow a = \pm 2$$

$$|a| + |b| = 2 + 6 = 8$$

(ریاضی و آمار (۲)، تابع، صفحه‌های ۳۰ تا ۳۴)

(مممر بصیرایی)

۱۲۰-

با توجه به نمودار تابع $\frac{f}{g}$ که در نقطه‌ای به طول $x = -1$ تعریف نشده است (نقطه توخالی)، پس $x = -1$ ریشه $g(x) = 0$ است. از طرفی ضابطه تابع $(\frac{f}{g})(x)$ برای $x \neq -1$ به صورت $x - 1$ است. پس:

$$\left(\frac{f}{g}\right)(x) = \frac{x^2 - 1}{g(x)} = x - 1 \Rightarrow g(x) = \frac{x^2 - 1}{x - 1} = x + 1$$

$$\Rightarrow \frac{g(2)}{(f+g)(1)} = \frac{3}{2}$$

(ریاضی و آمار، (۲)، تابع، صفحه‌های ۳۵ تا ۵۳)

اقتصاد

(موسا عفتی)

۱۲۱-

الف) قدرت خرید پول به سطح عمومی قیمت‌ها در جامعه بستگی دارد.
ب) رابطه قدرت خرید پول با سطح عمومی قیمت‌ها یک رابطه غیرمستقیم است؛ زیرا هرچه سطح عمومی قیمت‌ها افزایش یابد، قدرت خرید پول کاهش می‌یابد و برعکس.
ج) چون پول نتوانسته است در طول زمان ارزش خود را حفظ کند می‌گوییم قدرت خرید خود را از دست داده است.

(اقتصاد، پول، صفحه ۵۹)

(لیلا هاشمی زاده)

۱۲۲-

الف) اسناد اعتباری با توجه به زمان بازپرداختشان به سه گروه اسناد اعتباری دیداری، اسناد اعتباری کوتاه‌مدت و اسناد اعتباری بلندمدت تقسیم‌بندی می‌شوند.
ب) شرط اصلی در انجام هر مبادله تها، تمایل هم‌زمان طرفین به مبادله است.
پ) اگر قیمت کالایی در ابتدای سال ۲۰۰ هزار ریال و در انتهای سال، قیمت آن ۵۰ هزار ریال افزایش یابد، طی این سال، ۲۵ درصد تورم در قیمت این کالا داشته‌ایم.

$$\text{نرخ تورم} = \frac{\text{سطح قیمت‌های قبلی} \times 100}{\text{نرخ تورم}}$$

$$\frac{50}{200} \times 100 = 25\%$$

ت) بورس کالا محل مبادلات کاغذی آن کالا است و کالایی در آن مبادله نمی‌شود.

(اقتصاد، ترکیبی، صفحه‌های ۵۲، ۶۰، ۶۶، ۶۸ و ۷۳)

(سایره عزیزی)

۱۲۳-

- وسیله سنجش ارزش: این عمل پول، کار خرید و فروش کالاهای مختلف و تبدیل قیمت‌ها را به یکدیگر آسان می‌کند. هر یک از کشورها، دارای واحد ارزش خاص خود هستند؛ مثلاً واحد ارزش در انگلیس پوند و در ایران ریال است.

- وسیله پس‌انداز و حفظ ارزش: علاوه بر هزینه‌های روزمره، برخی هزینه‌های غیرقابل پیش‌بینی نیز هست که در موقعیت‌های خاص پیش می‌آید.

(اقتصاد، پول، صفحه‌های ۵۷ و ۵۸)

(امیر هوشنگ فمسه)

۱۱۵-

نمودار تابع f برابر $f(x) = |x - 2|$ می‌باشد و نمودار g برابر $g(x) = \frac{5}{3}x$ است، چون:

$A(0,0)$

$B(3,5)$

$$m = \frac{5-0}{3-0} = \frac{5}{3}$$

$$\Rightarrow g(x) = \frac{5}{3}x$$

$$(f+g)(1) = f(1) + g(1) = |1-2| + \frac{5}{3}(1) = 1 + \frac{5}{3} = \frac{8}{3} = 8 \times \frac{1}{3}$$

(ریاضی و آمار، (۲)، تابع، صفحه‌های ۳۵ تا ۵۳)

(رحیم مشتاق‌نظم)

۱۱۶-

$$D_f = \{2, 3, -3, 1\}, D_g = \{2, 3, 3\} \Rightarrow D_f \cap D_g = \{2, 3\}$$

$$\begin{cases} (f+g)(2) = f(2) + g(2) = 0 + 4 = 4 \\ (f+g)(3) = f(3) + g(3) = 6 + 1 = 7 \end{cases} \Rightarrow f+g = \{(2,4), (3,7)\}$$

(ریاضی و آمار، (۲)، تابع، صفحه‌های ۳۵ تا ۵۳)

(مممر بصیرایی)

۱۱۷-

با توجه به نمودار توابع f و g داریم:

$$f(x) = |x|, g(x) = x^2$$

$$\Rightarrow (f+g)(2) = f(2) + g(2) = 2 + 4 = 6$$

$$\Rightarrow (f-g)(-3) = f(-3) - g(-3) = 3 - (-3)^2 = 3 - 9 = -6$$

$$\Rightarrow \text{عبارت} = \frac{6}{-6} = -1$$

(ریاضی و آمار، (۲)، تابع، صفحه‌های ۳۵ تا ۵۳)

(مممر بصیرایی)

۱۱۸-

$$f_f(x) = (2x+1)(x-3)$$

$$f_g(x) = (2x+1) - (x-3)$$

$$\Rightarrow f_{\Delta}(x) = \frac{(2x+1)(x-3)}{(2x+1) - (x-3)}$$

$$\Rightarrow f_{\Delta}(4) = \frac{9 \times 1}{9 - 1} = \frac{9}{8}$$

(ریاضی و آمار، (۲)، تابع، صفحه‌های ۳۵ تا ۵۳)

(موسا عفتی)

۱۱۹-

$$D_{\frac{f}{g}} = D_f \cap D_g - \{x | g(x) = 0\}$$

$$= \mathbb{R} \cap \mathbb{R} - \left\{x | 9x^2 - 4 = 0\right\} = \mathbb{R} - \left\{-\frac{2}{3}, \frac{2}{3}\right\}$$

(ریاضی و آمار، (۲)، تابع، صفحه‌های ۳۵ تا ۳۹)

۱۲۴-

(موسیمآزرکردار)

- نادرست است. افراد یا مؤسسات خصوصی با خرید اوراق مشارکت، ضمن دریافت سود علی الحساب در فواصل زمانی مشخص شده، اصل طلب خود را در زمان سررسید دریافت می کنند.

- نادرست است. مضاربه: قراردادی است که به موجب آن، بانک سرمایه را تأمین می کند و طرف دیگر با آن به تجارت می پردازد. در نهایت، سود سرمایه بین بانک و طرف دیگر تقسیم می شود.

مزارعه: طبق این قرارداد، بانک زمین مشخصی را برای مدت معین در اختیار طرف دیگر قرار می دهد تا در آن کشاورزی کند. در نهایت، سود حاصل بین دو طرف تقسیم می شود.

- درست است.

- نادرست است. چک یا پول تحریری، همانند پول نقد در معاملات مختلف مورد استفاده قرار می گیرد.

(اقتصاد، بانک، صفحه های ۶۴ تا ۶۶، ۶۸ و ۶۹)

۱۲۵-

(سارا شریفی)

الف) مشکلات مبادله تهاتر:

- افزایش هزینه های مبادلاتی

- مشکل بودن تعیین و محاسبه قیمت ها و تبدیل آن ها به یکدیگر

- مشکل بودن پس انداز و حفظ ارزش و انتقال آن به آینده

ب) در مرحله دوم از پیدایش پول انسان ها دریافتند که می توانند کالایی بادوام، غیر فاسد شدنی، قابل تقسیم به تکه های کوچک و پرترفدار را به عنوان اولین پول مورد استفاده قرار دهند. البته در هر منطقه کالایی خاص پرترفدار بود؛ مثلاً در ایران غلات، در هندوستان صدف، در تبت چای و در روسیه پوست سمور خواهان بیش تری داشت.

ج) فلزاتی مانند طلا و نقره نه تنها فسادناپذیر هستند بلکه حجم کمی دارند و حمل و نقل آن ها بسیار آسان است.

د) بی مبالاتی و یا سوء استفاده برخی از صرافان از اعتماد مردم و یا تعداد زیاد انواع رسیده ها و صرافی ها که آشنایی و اعتبارسنجی آن ها را برای مردم سخت کرده بود، موجب شد تا دولت ها برای جلوگیری از بروز این گونه مشکلات به ناچار چاپ و انتشار اسکناس را برعهده گیرند. ایده سپردن نشر پول به یک بانک مرکزی از این جا شکل گرفت.

ه) در معاملاتی که با چک انجام می شود در واقع پول نقد بین افراد رد و بدل نمی شود بلکه بانک، موجودی حسابی را کاهش و موجودی حساب دیگری را افزایش می دهد.

و) پشتوانه پول کاغذی در گذشته، پول های فلزی و شمش های طلا و جواهراتی که نزد صراف یا بانک بود.

پشتوانه پول های فلزی، کاغذی، تحریری و الکترونیکی امروزه: قدرت اقتصادی کشور

(اقتصاد، پول، صفحه های ۵۲ تا ۵۷)

۱۲۶-

(موسیمآزرکردار)

بانک ها، صرفاً در واژه بانک مشترک اند، ولی به نوعی هر یک مؤسسه پولی و اعتباری متمایزی هستند که نباید آن ها را یکسان پنداشت.

بانک ها فقط با مجوز بانک مرکزی تأسیس می شوند و تمام فعالیت های پولی و بانکی آن ها باید تحت کنترل و نظارت شدید باشد.

(اقتصاد، بانک، صفحه های ۶۴ و ۶۵)

۱۲۷-

(سارا شریفی)

الف) درست است.

ب) نادرست است. مدیران این مؤسسات با گذشت زمان متوجه دو نکته مهم شدند: ۱- در اغلب موارد صاحبان پول های فلزی، تمامی پول خود را از صندوق مؤسسه خارج نمی کنند و به همین سبب، بخشی از کل موجودی برای پاسخ گویی به مراجعان کافی است. ۲- هم زمان با مراجعه تعدادی از افراد به مؤسسه برای دریافت پول خود، عده ای نیز برای واریز کردن پول به حسابشان مراجعه می کنند. در نتیجه هیچ گاه موجودی صندوق به صفر نمی رسد.

ج) نادرست است. در مؤسسه های مالی که مالک پول های راکد صرافان دیندار بودند، پول های مردم را نزد خود امانت می دانستند. بنابراین نمی توانستند بدون رضایت صاحب پول از آن استفاده کنند. اگر هم این پول های راکد را با اجازه صاحبان اصلی و از سوی آن ها به کار می گرفتند در این صورت مؤسسه مالی صرفاً واسطه و وکیل بود، سود فعالیت اقتصادی هم مال صاحب اصلی پول می شد و مؤسسه فقط حق الوکاله خود را برمی داشت.

د) نادرست است. در جوامع غیردینی، صاحبان مؤسسات پولی، پول های راکد را نه تنها امانت، بلکه قرض مردم به خود و مال خود می دانستند. بنابراین آن ها را وام می دادند و ربا می گرفتند.

ه) درست است.

(اقتصاد، بانک، صفحه های ۶۲ و ۶۳)

۱۲۸-

(موسیمآزرکردار)

الف) اغلب مردم پس اندازهایی دارند و مایل هستند آن ها را در اموری به کار گیرند که عاید مناسبی داشته باشد. از سوی دیگر، افراد به تنهایی امکانات، سرمایه لازم و تخصص و توان انجام دادن این کار را ندارند. از سویی صاحبان واحدهای تولیدی و مراکز تجاری نیز برای تأسیس این گونه واحدها و گسترش دادن فعالیت های خود به منابع مالی نیاز دارند.

ب) در قدیم، اشخاص پس اندازها یا مال به دست آمده از ارث را وارد سرمایه گذاری می کردند و یا از افراد دارای اعتبار یا بانک ها قرض می گرفتند. رفته رفته در روند تکامل تأمین مالی، شیوه مناسب تری ابداع شد و آن تأمین مالی از طریق صدور اوراق بهادار بود.

ج) تنها شرکت های سهامی عام می توانند سهام خود را در بورس عرضه کنند و بفروشند.

د) تهیه دستورالعمل اجرایی و مقررات ناظر بر انتشار اوراق مشارکت در ایران بر عهده بانک مرکزی است. این اوراق می تواند مانند سهام در بازار سرمایه خرید و فروش شود.

(اقتصاد، بازار سرمایه، صفحه های ۷۱، ۷۲ و ۷۴)

۱۲۹-

(فاطمه قویمیان)

$$\frac{\text{سطح قیمت‌های قبلی} - \text{سطح قیمت‌های جدید}}{\text{سطح قیمت‌های قبلی}} = \text{نرخ تورم}$$

$$X_{91} = \text{سطح عمومی قیمت‌ها در سال } 91$$

$$\text{واحد پولی } 112 = X_{91} - 100 \Rightarrow X_{91} = 112 \Rightarrow 12 = \frac{X_{91} - 100}{100} \Rightarrow 12 = \frac{X_{91} - 100}{100}$$

$$X_{92} = \text{سطح عمومی قیمت‌ها در سال } 92$$

$$\text{واحد پولی } 140 = X_{92} - 112 \Rightarrow X_{92} = 140 \Rightarrow 25 = \frac{X_{92} - 112}{112} \Rightarrow 25 = \frac{X_{92} - 112}{112}$$

$$X_{93} = \text{سطح عمومی قیمت‌ها در سال } 93$$

$$\text{واحد پولی } 182 = X_{93} - 140 \Rightarrow X_{93} = 182 \Rightarrow 30 = \frac{X_{93} - 140}{140} \Rightarrow 30 = \frac{X_{93} - 140}{140}$$

$$\text{واحد پولی } 42 = |182 - 140| = \text{اختلاف سطح عمومی قیمت‌ها در سال‌های } 92 \text{ و } 93$$

(اقتصاد، پول، صفحه‌های ۵۹ و ۶۰)

۱۳۰-

(لیلا هابی‌زاده)

الف) طبق قانون، چک سند بهادار بدون تاریخ است اما در کشور ما بر اساس عرف و به غلط از آن به جای سند اعتباری مدت‌دار استفاده می‌شود و درج تاریخ آینده روی چک غیرقانونی است.

ب) فعالیت‌های بازار سرمایه از طریق جذب و به کار انداختن سرمایه‌های راکد، حجم سرمایه‌گذاری را در جامعه افزایش می‌دهد. همچنین با تشویق مردم به پس‌انداز و به کارگیری پس‌اندازها در فعالیت‌های مفید اقتصادی در کاهش نرخ تورم مؤثر است.

(اقتصاد، ترکیبی، صفحه‌های ۶۶، ۷۴ و ۷۵)

علوم و فنون ادبی (۳)

۱۳۱-

(اعظم نوری‌نیا)

الف) مجلهٔ بهار که نشریه‌ای ادبی محسوب می‌شد، در سال‌های مشروطه به وسیلهٔ میرزا یوسف‌خان اعتصامی آشتیانی منتشر شد. (چ) تنها نمونهٔ ادبیات نمایشی این دوره، سه نمایش‌نامهٔ کوتاه، اثر میرزا آقا تبریزی است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات، صفحه‌های ۱۷ تا ۱۹)

۱۳۲-

(ممن اصغری)

نثر قائم‌مقام فراهانی «موزون، مسجع و به دور از تکلف و تصنع» است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ «۲»: این عبارت با استفادهٔ زیاد از لغات عربی تا اندازه‌ای دارای تکلف و تصنع است و از کتاب «مرزبان‌نامه» انتخاب شده است.

گزینه‌های «۳» و «۴»: ساده و عامیانه هستند و از آثار دهخدا انتخاب شده‌اند.

(علوم و فنون ادبی (۳)، سبک‌شناسی، صفحه‌های ۱۹ و ۲۰)

۱۳۳-

(عارف‌سادات طباطبایی نژاد)

مضمون بیت گزینهٔ «۴»، «مدح» است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱»: توجه به وطن و مردم

گزینهٔ «۲»: توجه به نوآوری‌های کشورهای غربی

گزینهٔ «۳»: توجه به جایگاه زنان در اجتماع

(علوم و فنون ادبی (۳)، سبک‌شناسی، صفحه‌های ۳۴ و ۳۵)

۱۳۴-

(عارف‌سادات طباطبایی نژاد)

مفهوم گزینهٔ «۴» توجه به میهن و وطن به عنوان سرزمینی شامل مردمانی با مشترکات قومی، فرهنگی و زبانی است که در عصر مشروطه مورد تأکید بود.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱»: درمان عاشقان با دیدار معشوق

گزینهٔ «۲»: وارستگی و آزادگی عرفانی (متفاوت با مفهوم آزادی در اشعار عصر بیداری است).

گزینهٔ «۳»: پایداری در عشق

(علوم و فنون ادبی (۳)، سبک‌شناسی، صفحه‌های ۳۴ و ۳۵)

۱۳۵-

(فرهار علی‌نژاد)

شاعر در بیت اول مضمون نامطلوب بودن علم را به کار می‌گیرد اما با توجه به ابیات دیگر مشخص می‌شود که تقبیح علم در بیت اول، به خاطر اوضاع زمانه است (که دانایان را ارجی نیست و نادانان بر صدر نشسته‌اند). در واقع شاعر این مفهوم را به طنز به کار می‌برد و با استفاده از آن به انتقاد اجتماعی می‌پردازد.

(علوم و فنون ادبی (۳)، سبک‌شناسی، صفحه‌های ۴۲ تا ۴۵)

۱۳۶-

(فرهار علی‌نژاد)

وزن بیت گزینهٔ «۲»، «فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فعلن» است.

ابیات سایر گزینه‌ها بر وزن «مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن» یا «مستفعلن مفاعلٌ مستفعلن فعل» هستند.

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفحه ۲۴)

۱۳۷-

(همیر مهرشی)

زَن	د	ش	وَد	هَر	کَ	ی	ش	دو	سَ	ب	مِ	زَد
مَر	د	د	لَس	تَان	کَ	هَی	چ	دو	سَ	نَ	مِی	زَد
-	U	U	-	-	U	-	U	-	U	U	-	-

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفحه ۲۳)

۱۳۸-

(عمید مهرئی)

بیت اول: تلمیح به این باور قدیمی که سایهٔ هما بر سر هر کس بیفتد باعث خوشبختی است.

بیت دوم: میان کلمات باغ، طبیعت، چیدیم و گل مراعات نظیر برقرار است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱»: بیت اول: تلمیح به داستان لیلی و مجنون / بیت دوم: مراعات نظیر ندارد.

گزینهٔ «۲»: بیت اول تلمیح ندارد. / بیت دوم: میان کلمات «مرغ، صعوه و شاهین» مراعات نظیر برقرار است.

گزینهٔ «۴»: بیت اول تلمیح ندارد. / بیت دوم: میان کلمات «جوشن، برگستوان، معرکه و زره» مراعات نظیر برقرار است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، بریع معنوی، صفحه‌های ۲۸ تا ۳۲)

۱۳۹-

(اعظم نوری‌نیا)

بیت (ب) تضمین: «انی جاعل» بخشی از یکی از آیات سورهٔ بقره است.

بیت (ث) مراعات نظیر: شهد - قند - نبات

بیت (ت) تلمیح: داستان هدهد و بلقیس

بیت (الف) تشبیه: لب تو (مانند) خضر و دهان تو (مانند) آب حیوان است.

بیت (پ) مجاز: «آهن» مجاز از شمشیر است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، بیان و بریع، ترکیبی)

۱۴۰-

(عمید مهرئی)

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینهٔ «۱»: بین کلمات خاک، باد، آتش و آب مراعات نظیر برقرار است. (از جهت عناصر اربعه)

گزینهٔ «۲»: مصراع دوم توسط صائب از حافظ تضمین شده است.

گزینهٔ «۳»: تلمیح به داستان بهرام گور و دلآوری‌های او

(علوم و فنون ادبی (۳)، بریع معنوی، صفحه‌های ۲۸ تا ۳۳)

علوم و فنون ادبی (۱)

۱۴۱-

(فرهاد علی‌نژاد)

جمال‌الدین عبدالرزاق اصفهانی از شاعران حوزهٔ ادبی فارس و نواحی مرکزی عراق (عجم) بود. از شاعران خطهٔ آذربایجان می‌توان به خاقانی و نظامی اشاره کرد.

(علوم و فنون ادبی (۱)، تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی، صفحه‌های ۴۶، ۵۴ و ۵۵)

۱۴۲-

(عارفه‌سادات طباطبایی‌نژاد)

در بیت گزینهٔ «۴» کاربرد دو نشانه برای متمم وجود ندارد.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱»: «شود» ردیف و «ر» حروف مشترک قافیه است.

گزینهٔ «۲»: گل انار مانند شعله‌ها می‌درخشد = تشبیه حسی و ساده

گزینهٔ «۳»: واژگان بیت سوم ساده‌اند؛ اگرچه از عبارتی عربی در آن استفاده شده است.

(علوم و فنون ادبی (۱)، سبک‌شناسی، صفحه‌های ۴۸ و ۴۹)

۱۴۳-

(معمربراهیم مازنی)

سبک خراسانی بر حسب زمان، به سه سبک فرعی سامانی، غزنوی و سلجوقی تقسیم می‌شود. سبک دورهٔ سلجوقی را باید بنیابین نام نهاد، زیرا ویژگی‌های سبک عراقی نیز در آن به چشم می‌خورد. بنابراین این سبک حد فاصل سبک خراسانی و عراقی و دارای ویژگی‌های هر دو سبک است. در بیت گزینهٔ «۴» نیز آوردن دو نشانه برای یک متمم (به خدمت بر) نشان از سبک خراسانی و استفاده از واژگان عربی (حسن‌الاستماع) و استشهاد به آیات قرآن (او ادنی) بیانگر سبک عراقی می‌باشند.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینهٔ «۱»: شعر مدحی است و کاملاً بر ویژگی‌های سبک خراسانی منطبق است.

گزینهٔ «۲»: استفاده از واژگان کهن، این بیت را به سبک خراسانی بسیار نزدیک کرده است.

گزینهٔ «۳»: استفادهٔ فراوان از واژگان عربی و عبارات قرآنی، مبین سرایش این بیت طبق سبک عراقی است.

(علوم و فنون ادبی (۱)، سبک‌شناسی، صفحه‌های ۴۸ و ۴۹)

۱۴۴-

(معمربراهیم مازنی)

مضامین عمدهٔ شعر سبک خراسانی، حماسه، مدح، اندرز و ... است. شاعر در ابیات گزینه‌های «۱»، «۲» و «۴» به سرزنش مدح و شعر مدحی پرداخته است اما در بیت گزینهٔ «۳» از مدح رسول اکرم (ص) و خاندان او (ع) احساس خرسندی می‌نماید.

(علوم و فنون ادبی (۱)، سبک‌شناسی، صفحهٔ ۴۹)

۱۴۵-

(اعظم نوری‌نیا)

عبارت گزینهٔ «۱» جزو نثر دورهٔ سامانی است و عبارات گزینه‌های «۲»، «۳» و «۴» به سبک مصنوع نگارش یافته‌اند.

از ویژگی‌های نثر مصنوع، آوردن آرایه‌های ادبی فراوان، امثال و اشعار گوناگون از عربی و فارسی و اصطلاحات علمی است.

(علوم و فنون ادبی (۱)، سبک‌شناسی، صفحه‌های ۵۰ و ۵۷)

۱۴۶-

(عارفه‌سادات طباطبایی‌نژاد)

در عبارت سؤال «حذف به قرینه»، «استشهاد به آیه» و «کاربرد واژگان عربی» مشهود است که از ویژگی‌های نثر دورهٔ غزنوی و سلجوقی (همانند نثر تاریخ بیهقی) می‌باشد.

«تاریخ بلعمی» و «التفهیم» از نثرهای دورهٔ سامانی‌اند و «کشف‌الاسرار» از نمونه نثرهای موزون است.

(علوم و فنون ادبی (۱)، سبک‌شناسی، صفحه‌های ۵۰، ۵۱ و ۵۷)

۱۴۷-

(فرهاد علی‌نژاد)

حذف افعال به قرینه و اطناب از ویژگی‌های نثر دورهٔ غزنوی و سلجوقی است. با توجه به استفاده از کلمات عربی بیشتر در گزینهٔ «۴»، این عبارت (که از تاریخ بیهقی انتخاب شده است)، مربوط به این سبک می‌باشد. سایر عبارات با توجه به ویژگی‌های ایجاز و اختصار در لفظ و معنا، کوتاهی جملات و بهره‌گیری کمتر از لغات عربی، به نثر دورهٔ سامانی تعلق دارند (گزینه‌های ۱ تا ۳ به ترتیب از کتاب‌های شاهنامهٔ ابومنصوری، تاریخ بلعمی و التفهیم انتخاب شده‌اند).

(علوم و فنون ادبی (۱)، سبک‌شناسی، صفحهٔ ۵۱)

۱۵۴- (فرهاد علی نژاد)
بیت گزینۀ «۳»، در وزن «مفاعیلن مفاعیلن مفاعی» سروده شده است که در آن وزن واژه آخر مصراعها، یک هجا کمتر از بقیۀ وزن واژهها دارد.
تشریح سایر گزینهها:
گزینۀ «۱»: فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن
گزینۀ «۲»: فعولن فعولن فعولن فعولن
گزینۀ «۴»: مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن
(علوم و فنون ادبی (۲)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۳۴ تا ۳۶)

۱۵۵- (عارف‌سادات طباطبایی نژاد)
وزن بیت گزینۀ «۳»، «فعولن فعولن فعولن فعل» و دارای ۴ پایه‌ی آوایی است.
تشریح سایر گزینهها:
گزینۀ «۱»: مفتعلن مفتعلن فاعلن
گزینۀ «۲»: فاعلاتن فاعلاتن فاعلن
گزینۀ «۴»: مفاعیلن مفاعیلن مفاعی
(علوم و فنون ادبی (۲)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۳۶ و ۳۷)

۱۵۶- (همید مهرئی)
تشریح سایر گزینهها:
گزینۀ «۱»: لب مجاز از دهان / کف مجاز از گل دست / دل مجاز از وجود
گزینۀ «۲»: سر مجاز از قسمتی از سر
گزینۀ «۳»: سر (دوم) مجاز از قصد و نیت
(علوم و فنون ادبی (۲)، بیان، صفحه‌های ۵۳ تا ۵۵)

۱۵۷- (علیرضا پعفری)
الف) بیخ مجاز از درخت / باغ عمر: تشبیه
ب) سر مجاز از موی سر / موی چو سمن: تشبیه
(علوم و فنون ادبی (۲)، بیان، ترکیبی)

۱۵۸- (همید مهرئی)
تشریح سایر گزینهها:
گزینۀ «۱»: «بت» مجاز از معشوق با رابطه‌ی شباهت
گزینۀ «۲»: «معدن نور» مجاز از خورشید با رابطه‌ی شباهت
گزینۀ «۴»: «لاشه» مجاز از چیزهای بدون ارزش با رابطه‌ی شباهت
(علوم و فنون ادبی (۲)، بیان، صفحه ۵۵)

۱۵۹- (علیرضا پعفری)
در این بیت، گل در معنای واقعی خود به کار رفته است.
تشریح سایر گزینهها:
گزینۀ «۲»: گل مجاز از بهار
گزینۀ «۳»: گل مجاز از شهد گل
گزینۀ «۴»: گل (دوم) مجاز از معشوق
(علوم و فنون ادبی (۲)، بیان، صفحه‌های ۵۳ تا ۵۵)

۱۶۰- (وید رضا زاده)
انجمن مجاز از حاضران در انجمن است. / بیت فاقد تشبیه است.
تشریح سایر گزینهها:
گزینۀ «۱»: بیت فاقد تشبیه و مجاز است.
گزینۀ «۲»: تشبیه: زلف ← شرح غم شب‌های تار
گزینۀ «۳»: تشبیه: بناگوش ← برگ گل / خط سبز ← مشک تر
(علوم و فنون ادبی (۲)، بیان، ترکیبی)

۱۴۸- (فرهاد علی نژاد)
ویژگی اصلی نثر خواجه عبدالله، به‌کارگیری سجع‌های ساده است. عبارات گزینۀ «۱» و «۲» فاقد سجع هستند؛ در عبارت گزینۀ «۳» که از تاریخ بیهقی انتخاب شده است، برخی واژه‌های هم‌آهنگ به چشم می‌خورند اما این هم‌آهنگی کلمات، به عنوان یک آرایه‌ی ملموس به چشم نمی‌آید و زایدۀ سیاق متن است، همچنین طولانی بودن جمله در این عبارت ویژگی نثر دوره‌ی سلجوقی و غزنوی است؛ اما در گزینۀ «۴» سجع به عنوان اصلی‌ترین آرایه‌ی سخن خودنمایی می‌کند.
(علوم و فنون ادبی (۱)، سبک‌شناسی، صفحه‌های ۵۶ و ۵۷)

۱۴۹- (کتاب آبی)
مفهوم مشترک ابیات مرتبط: سپری شدن ایام خوب زندگی و از عزت به ذلت رسیدن
مفهوم بیت گزینۀ «۲»: شکست در زندگی موجب پیروزی و سربلندی است.
(علوم و فنون ادبی (۱)، مفهوم، صفحه ۵)

۱۵۰- (عارف‌سادات طباطبایی نژاد)
مفهوم گزینۀ «۴» تأکید بر شکرگزاری و قناعت در برابر نعمات خداوند است.
(علوم و فنون ادبی (۱)، مفهوم، ترکیبی)

علوم و فنون ادبی (۲)

۱۵۱- (عارف‌سادات طباطبایی نژاد)
شکل صحیح پایه‌های آوایی مصراع گزینۀ «۳» در این صورت است:
بَ فَرِ دَا   مَ یَفِ کِن   فِ رَاقُ   و   صَال
(علوم و فنون ادبی (۲)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۳۴ تا ۳۷)

۱۵۲- (سیرهمال طباطبایی نژاد)
وزن واژه‌ی بیت گزینۀ «۲»: فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن
وزن واژه‌ی ابیات گزینۀ «۱» دیگر: فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن
بیت گزینۀ «۲» یک هجا نسبت به ابیات گزینۀ «۱» دیگر بیشتر دارد.
(علوم و فنون ادبی (۲)، موسیقی شعر، صفحه ۳۷)

۱۵۳- (مهناز شریفی)
بیت گزینۀ «۱» از پایه‌های همسان «فاعلاتن فاعلاتن فاعلن» ساخته شده است.
تشریح سایر گزینهها:
گزینۀ «۲»: از پایه‌های آوایی همسان «مفاعیلن مفاعیلن مفاعی» تشکیل شده است.

گزینۀ «۳»: این بیت نیز همچون بیت اول از پایه‌های آوایی همسان «فاعلاتن» ساخته شده است با این تفاوت که این بیت از چهار پایه‌ی آوایی همسان «فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن» تشکیل شده است.
گزینۀ «۴»: از پایه‌های آوایی همسان «فعولن فعولن فعولن فعل» تشکیل شده است.
(علوم و فنون ادبی (۲)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۳۴ تا ۳۶)

عربی زبان قرآن (۳)

۱۶۱-

(درویشعلی ابراهیمی)

«لا تضطرب»: مضطرب (نگران) نشو (نباش) / «مرض»: مرضی که / «أصبت» به آن مبتلا شده‌ای / «أبدأ»: هرگز، هیچ‌گاه / «لأنک»: زیرا (تو) / «قد جعل»: قرار داده است / «داخل نفسک»: درون وجودت، درون نفست

تشریح گزینه‌های دیگر:

در گزینهٔ «۲»: (می‌توانی - از بین ببری - عدم ترجمهٔ «نفس»)، در گزینهٔ «۳»: (هر - دچار می‌شوی) و در گزینهٔ «۴»: (نهراس - خواهی بود) نادرست‌اند.

(عربی (۳)، ترجمه، صفحه ۲)

۱۶۲-

(مبیر همایی)

«لعل»: شاید / «تک»: آن / «تتعلق»: متعلق باشد / «كانت تعیش»: (فعل ماضی استمراری) زندگی می‌کردند / «الحيوانات المفترسة»: حیوانات درنده

تشریح گزینه‌های دیگر:

در گزینهٔ «۱»: (این - این‌که - حمله کنند)، در گزینهٔ «۲»: (ای کاش - استخوان) و در گزینهٔ «۴»: (کاش - زندگی می‌کنند) نادرست‌اند.

(عربی (۳)، ترجمه، ترکیبی)

۱۶۳-

(سید ممبرعلی مرتضوی)

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینهٔ «۱»: «هیچ لباسی زیباتر از سلامتی نیست!» صحیح است.

گزینهٔ «۲»: «المباراة» مفرد و به معنای «مسابقه» است.

گزینهٔ «۴»: «أحسنوا» با توجه به فتحه بر روی عین الفعل آن، فعل ماضی غایب و به معنای «نیکی کردند» است.

(عربی (۳)، ترجمه، ترکیبی)

۱۶۴-

(درویشعلی ابراهیمی)

معنای عبارت گزینهٔ «۴»: «ارزش هر انسانی به چیزی است که مالک آن است!» برحسب واقعیت نادرست است. معانی گزینه‌های دیگر به ترتیب: «مردم مُرده‌اند و اهل علم زنده‌اند»، «مردم همگی فرزندان آدم‌اند و آدم از (جنس) خاک است!» و «مباهات به اصل و نسب‌ها جایز نیست!» همه درست‌اند.

(عربی (۳)، مفهوم، صفحه‌های ۲ تا ۴)

۱۶۵-

(سید ممبرعلی مرتضوی)

ترجمهٔ عبارت: «جسم رسانی (المُوصَلُّ)، جسمی است که از طریق آن، برق یا گرما یا صدا انتقال می‌یابد!»

(عربی (۳)، مفهوم، صفحه ۱۱)

۱۶۶-

(رضا معصومی)

مفهوم گزینهٔ «۴» برای عبارت صورت سؤال (خشمگین مشو؛ چرا که خشم مایهٔ تباهی است!) مناسب است.

(عربی (۳)، مفهوم، صفحه ۱۳)

۱۶۷-

(سید ممبرعلی مرتضوی)

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینهٔ «۱»: «مبتداً» نادرست است. مضاف الیه صحیح است.

گزینهٔ «۳»: «فاعل» نادرست است، باید توجه داشت که فعل «لا يُذکر» مجهول است، بنابراین فاعل ندارد، بلکه نایب فاعل دارد.

گزینهٔ «۴»: «معرفة» نادرست است، زیرا از اقسام معارف نیست و نکره محسوب می‌شود.

(عربی (۳)، تحلیل صرفی و اعراب، صفحه ۱۳)

۱۶۸-

(سید ممبرعلی مرتضوی)

«الَّذینَ» در گزینهٔ «۱» فاعل برای فعل «لا یحزُن» است، در حالی که در سایر گزینه‌ها مفعول است.

(عربی (۳)، تحلیل صرفی و اعراب، ترکیبی)

۱۶۹-

(سید ممبرعلی مرتضوی)

در گزینهٔ «۲»، حرف «إنَّ» در ابتدای یک جمله و پس از «تَقولُ» آمده است، پس همزهٔ آن باید مکسور باشد و به صورت «إنَّ» صحیح است.

ترجمهٔ جمله: «در ورودی مغازه می‌گوییم: قطعاً خوردن غیر مجاز است!»

(عربی (۳)، انواع جملات، صفحه ۵)

۱۷۰-

(ممبرصارق مهنی)

«لکن» از حروف مشبّهة بالفعل به معنای «ولی، اما» برای کامل کردن پیام و برطرف کردن ابهام از جملهٔ ما قبل است.

(عربی (۳)، انواع جملات، صفحه ۶)

(کتاب آبی)

۱۷۶-

در سایر گزینه‌ها به ترتیب: «لیت، اِن و لکن» از حروف مشبّهة بالفعل اند.

(عربی (۳)، انواع جملات، صفحه‌های ۵ و ۶)

(کتاب آبی)

۱۷۷-

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: «أضْرُ» خبر لا نفی جنس و مرفوع است.

گزینه ۲: «تَعْظِیم» اسم حروف مشبّهة و منصوب است.

گزینه ۴: «المودّة» اسم حروف مشبّهة و منصوب است.

(عربی (۳)، انواع جملات، صفحه‌های ۷ و ۹)

(کتاب آبی)

۱۷۸-

«لا» ی نفی جنس بر سر اسم نکره وارد می‌شود. (ترجمه عبارت: امروز هیچ

دانش‌آموزی در مدرسه نیست!)

(عربی (۳)، انواع جملات، صفحه ۹)

(کتاب آبی)

۱۷۹-

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: پس از «لا» باید اسمش بیاید، نه «هناک» که خبر آن است.

گزینه ۲: اسم «لا» ی نفی جنس باید نکره باشد. (لا کتاب علی ...)

گزینه ۴: اسم «لا» نکره و عموماً مفرد می‌آید، پس «ضیوفنا» نادرست است.

(عربی (۳)، انواع جملات، صفحه ۹)

(کتاب آبی)

۱۸۰-

«المتکاسلین» اسم حروف مشبّهة و منصوب با «یاء» و «ناجحین» خبر افعال

ناقصه و منصوب با «یاء» است.

(عربی (۳)، انواع جملات، ترکیبی)

(انسانی ۹۶)

۱۷۱-

«إنّ» قطعاً / «الذین قالوا»: کسانی که گفتند / «رَبُّنا الله»: پروردگار ما الله است / «نُمّ»: سپس / «استقاموا»: استقامت پیشه کردند / «فلا خوفٌ علیهم»: پس ترسی بر آنان نیست.

(عربی (۳)، ترجمه، ترکیبی)

(هنر ۹۴)

۱۷۲-

«إنّ الأیام»: قطعاً ایام / «تُشغِلنا»: ما را مشغول می‌کند / «بأعمالٍ عدیده»: به کارهای متعددی / «بعضها لا تُفیدنا»: که بعضی از آن‌ها برای ما سودمند نیستند / «بل تلف عمرنا»: بلکه عمرمان را تلف می‌کنند.

(عربی (۳)، ترجمه، ترکیبی)

(انسانی ۹۶)

۱۷۳-

«إنّه»: بی‌شک او (همانا، قطعاً) / «و إن کانَ أُمّیاً»: هر چند درس ناخوانده بود / «و لکنّه یُحاول»: ولی سعی می‌کرد (کان + مضارع = ماضی استمراری) / «أن یکتسب»: به‌دست آورد / «مکانة العُلَماء و الأدباء»: جایگاه دانشمندان و ادبا را / «فی المجتمع»: در جامعه

(عربی (۳)، ترجمه، ترکیبی)

(زبان ۹۵)

۱۷۴-

تشریح سایر گزینه‌ها:

ترجمه درست گزینه ۱: هیچ کودکی برای تهیه غذایش در هر روز مضطرب نیست؛

ترجمه درست گزینه ۲: زیرا او همیشه به مهر مادرش ایمان دارد؛

ترجمه درست گزینه ۳: ای کاش من مثل آن کودک به پروردگارم ایمان می‌آوردم.

(عربی (۳)، ترجمه، ترکیبی)

(ریاضی ۹۴)

۱۷۵-

عبارت عربی داده شده به این موضوع اشاره دارد که «برادرت را با نیکی کردن به او عتاب (سرزنش) کن» که این با بیت فارسی داده شده تناسب ندارد.

(عربی (۳)، مفهوم، ترکیبی)

تاریخ (۳)

۱۸۱-

(آزاده میرزایی)

«مآثر السلطانیة» اثر عبدالرزاق بیگ دنبلی خوبی، جزء کتاب‌های تاریخی و «یادداشت‌های غلم» اثر نخست‌وزیر و وزیر دربار محمدرضا شاه پهلوی، جزء کتاب‌های خاطرات است.

(تاریخ (۳)، تاریخ‌نگاری و گونه‌های منابع دوره معاصر، صفحه‌های ۸ و ۹)

۱۸۲-

(میلاد هوشیار)

در دوران پهلوی و جمهوری اسلامی با وجود این‌که فعالیت‌های مطبوعاتی نوسان داشته است، در مجموع نشریات توسعه و تنوع فراوانی یافتند و مجله‌های تخصصی در موضوعات تاریخی شروع به انتشار کردند.

(تاریخ (۳)، تاریخ‌نگاری و گونه‌های منابع دوره معاصر، صفحه ۱۲)

۱۸۳-

(منصوره هابی زاده)

نهادهای اداری در عصر حکومت نادرشاه به دلیل اقتدارگرایی، استبداد مطلق شاه و تمرکز بر امور نظامی و ارتش رونق چندانی نیافت.

(تاریخ (۳)، ایران و جهان در آستانه دوره معاصر، صفحه‌های ۲۱ و ۲۲)

۱۸۴-

(سید علیرضا امیری)

دولت ایالات متحده آمریکا پس از استقلال، با بهره‌گیری از نیروی کار بردگان آفریقایی اقتصاد خود را توسعه بخشید و در سده ۱۹ میلادی به پیشرفت‌های وسیع اقتصادی و صنعتی دست یافت.

(تاریخ (۳)، ایران و جهان در آستانه دوره معاصر، صفحه ۲۷)

۱۸۵-

(سید علیرضا امیری)

سخت‌کوشی و تلاش‌های بی‌وقفه آقا محمدخان در جهت ایجاد یکپارچگی سیاسی و بازگرداندن حاکمیت دولت مرکزی به سرتاسر قلمرو ایران بود.

(تاریخ (۳)، سیاست و حکومت در عصر قاجار، صفحه ۳۳)

۱۸۶-

(علی‌مهمد کریمی)

آقا محمدخان پس از تاجگذاری در تهران به عزم برچیدن بساط حکومت جانشینان نادر شاه و دستیابی به غنائم و گنجینه‌های جواهرات وی، راه خراسان را در پیش گرفت و پس از مدتی به منظور برقراری نظم و امنیت به منطقه قفقاز لشکرکشی کرد اما در همین زمان به دست چند تن از همراهانش به قتل رسید.

(تاریخ (۳)، سیاست و حکومت در عصر قاجار، صفحه ۳۳)

۱۸۷-

(میلاد هوشیار)

ناصرالدین شاه امتیاز تأسیس یک واحد نظامی حرفه‌ای با عنوان «بریگاد قزاق» را به روسیه واگذار کرده بود. نیروی قزاق تا اواخر حکومت قاجار تحت فرماندهی افسران روسی فعالیت می‌کرد. این نیرو بیشتر به عنوان نیروی نگهبان شخص شاه و خاندان سلطنتی و دفع‌کننده شورش‌ها و اعتراض‌های داخلی عمل می‌کرد و در حفظ مرزها و مقابله با هجوم خارجی کارایی چندانی نداشت.

(تاریخ (۳)، سیاست و حکومت در عصر قاجار، صفحه ۳۰)

۱۸۸-

(بهرروز یهیی)

انگلیسی‌ها با قرارداد گلد اسمیت، مناطقی از سیستان و بلوچستان را از ایران جدا و ضمیمه خاک هندوستان کردند که خود بر آن فرمان می‌راندند.

(تاریخ (۳)، سیاست و حکومت در عصر قاجار، صفحه ۴۴)

۱۸۹-

(بهرروز یهیی)

پس از انعقاد عهدنامه فین کنشتاین بین دو کشور ایران و فرانسه، هیئتی از فرانسه برای تعلیم و تجهیز سپاه به ایران آمد، ولی این اتحاد سیاسی و نظامی زیاد دوام نیاورد؛ زیرا ناپلئون اندکی بعد، تمام تعهدات خود در برابر ایران را زیر پا گذاشت و با روسیه صلح کرد.

(تاریخ (۳)، سیاست و حکومت در عصر قاجار، صفحه ۴۵)

۱۹۰-

(علی‌مهمد کریمی)

در عصر قاجار دو کشور مسلمان ایران و عثمانی به سبب درگیری‌های مستمر با دولت‌های اروپایی مجال کم‌تری برای دشمنی و جدال با یکدیگر داشتند.

(تاریخ (۳)، سیاست و حکومت در عصر قاجار، صفحه ۴۶)

جغرافیا (۳)

(موسا عفتی)

۱۹۵-

ویژگی‌های عمده برنامه آمایش سرزمین عبارتند از:

- ۱- توجه به ظرفیت‌ها و توانمندی‌های همه مناطق و استان‌های کشور ۲-
  - توجه به همه ابعاد توسعه ۳- توجه به عدالت در توسعه ۴- توزیع متوازن
  - جمعیت ۵- توجه به نیازهای حال و آینده ۶- توجه به حفظ محیط زیست
- (جغرافیا (۳)، جغرافیای سکونتگاه‌ها، صفحه‌های ۲۱ و ۲۲)

(آزاده میرزایی)

۱۹۶-

- «درآمد کم، بیکاری، مسکن نامناسب و حاشیه‌نشینی» به فقر شهری منجر می‌شود.
- نکته: بین فقر و بزهکاری ارتباط زیادی وجود دارد. در نواحی حاشیه‌نشین و حومه‌های فقیرنشین شهرها، انحرافات و کجروی‌های اجتماعی، سرقت و خشونت، اعتیاد، طلاق و ... گسترش می‌یابد.
- (جغرافیا (۳)، جغرافیای سکونتگاه‌ها، صفحه ۲۵)

(مهدی‌ابراهیم مازنی)

۱۹۷-

- در برنامه‌ریزی شهری، تجهیزات و تسهیلات شهری و همچنین خدمات عمومی مورد مطالعه قرار می‌گیرد و نسبت آن‌ها با «تعداد جمعیت ساکن در شهر» سنجیده می‌شود تا نیازها مشخص و کمبودها برطرف گردد. در بیشتر شهرها، امکانات و خدمات شهری به‌طور عادلانه و متوازن توزیع نشده‌اند و بین مناطق برخوردار و مرفه و مناطق محروم تفاوت‌های چشمگیری از نظر فضای جغرافیایی مشاهده می‌شود. برنامه‌ریزی و مدیریت شهری باید برای «رفع این نابرابری‌ها» چاره‌اندیشی و اقدام کند.
- (جغرافیا (۳)، جغرافیای سکونتگاه‌ها، صفحه ۲۷)

(مهدی‌علی فطیپی باگی)

۱۹۸-

- «۶۳ درصد فقر در جهان مربوط به نواحی روستایی است. ۷۶ درصد فقیران کشورهای قاره آسیا و آفریقا و آمریکای لاتین در نواحی روستایی زندگی می‌کنند.
- (جغرافیا (۳)، جغرافیای سکونتگاه‌ها، صفحه‌های ۳۲ و ۳۳)

(پهروز یحیی)

۱۹۹-

- بیشتر روستائیان با مسائلی چون نداشتن مالکیت زمین، کمبود زمین، یکپارچه نبودن و قطعه‌قطعه بودن زمین‌های کشاورزی و «نداشتن سرمایه لازم برای کشت تجاری و سودآور» دست به گریبان‌اند و «ماشینی کردن کشاورزی» در برخی نواحی روستایی موجب گسترش بیکاری شده است.
- (جغرافیا (۳)، جغرافیای سکونتگاه‌ها، صفحه‌های ۳۳ و ۳۴)

(پهروز یحیی)

۲۰۰-

- تهیه و اجرای طرح‌های هادی روستایی از وظایف مهم «بنیاد مسکن انقلاب اسلامی» است و «سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌ها» وظیفه هماهنگی و پشتیبانی مالی، فنی و علمی از شهرداری‌ها و دهیاری‌ها را بر عهده دارد.
- (جغرافیا (۳)، جغرافیای سکونتگاه‌ها، صفحه‌های ۳۵ و ۳۷)

(مهدی‌علی فطیپی باگی)

۱۹۱-

- عبارت صورت سؤال و عبارت گزینه «۳» هر دو بیانگر «موقعیت» سکونتگاه می‌باشند. سایر گزینه‌ها مربوط به «مقر» سکونتگاه‌اند.
- (جغرافیا (۳)، جغرافیای سکونتگاه‌ها، صفحه‌های ۲ و ۳)

(موسا عفتی)

۱۹۲-

- تنها گزاره (ه) صحیح می‌باشد.
- تشریح سایر گزاره‌ها:**
- الف) متداول‌ترین ملاک تشخیص شهر و روستا «ملاک جمعیتی» است.
- ب) در اغلب سکونتگاه‌های روستایی، درصد بیشتری از جمعیت فعال در بخش «کشاورزی» و در شهرها بیشتر مردم در بخش‌های «صنعتی» و «خدماتی» مشغول به کار هستند.

- ج) تاکنون صاحب‌نظران درباره تعریف شهر و روستا و ملاک‌های تشخیص آن‌ها نظریات مختلفی داده‌اند اما هنوز تعریف مشخصی در این زمینه وجود ندارد.

- د) در «روستاها» چون جمعیت کمتر است، بیشتر افراد یکدیگر را می‌شناسند و روابط خویشاوندی، وابستگی اجتماعی و همکاری میان آن‌ها بیشتر است.
- (جغرافیا (۳)، جغرافیای سکونتگاه‌ها، صفحه ۶)

(مهدی‌ابراهیم مازنی)

۱۹۳-

- در سده نوزدهم و نیمه اول قرن بیستم در کشورهای توسعه‌یافته و صنعتی اروپا و آمریکای شمالی، به دنبال «توسعه صنایع کارخانه‌ای»، مهاجرت از روستاها به شهرها رخ داد. در این دوره، در برخی از کشورها مانند آلمان، روستائیان برای «دریافت دستمزد بیشتر» به‌طور نیمه‌وقت در شهرها کار می‌کردند. در برخی از روستاها، شهرنشینان به «سرمایه‌گذاری و خرید زمین‌های کشاورزی به منظور ایجاد کشت تجاری» اقدام کردند. همه این عوامل، زمینه را برای مهاجرت به شهرها و کاهش جمعیت روستائیان فراهم کرد؛ اما گسترش شهرها و تبدیل روستاها به حومه‌های شهری از عوامل مهاجرت از روستا به شهر نمی‌باشد.

(جغرافیا (۳)، جغرافیای سکونتگاه‌ها، صفحه ۱۷)

(مهدی‌علی فطیپی باگی)

۱۹۴-

- از موضوعاتی که در زمینه شهرنشینی در ایران رخ داد، تبدیل تهران به مادرشهر ملی بود. با «مهاجرت گسترده مردم از سراسر کشور»، جمعیت این شهر به‌طور مداوم به شدت افزایش یافت و رفته‌رفته، فاصله زیادی با سایر شهرها پیدا کرد.

(جغرافیا (۳)، جغرافیای سکونتگاه‌ها، صفحه ۲۰)

تاریخ (۲)

۲۰۶-

(علی‌مفهر کرمی)

سلطان محمود غزنوی به بهانه مبارزه با مخالفان خلافت عباسی و در پوشش جهاد در راه خدا، اقدامات سیاسی انجام می‌داد و به همین دلیل به ری که تحت حاکمیت آل‌بویه شیعه مذهب بود، حمله کرد و پس از تصرف آن بسیاری از علما و مردم شهر را به بهانه اسماعیلی بودن به قتل رساند و کتابخانه مهم آنجا را به بهانه وجود کتاب‌های فلسفی به آتش کشید.

(تاریخ (۲)، ایران از ورود اسلام تا پایان صفویه، صفحه ۱۰۱)

۲۰۷-

(میلاد هوشیار)

طغرل سلجوقی پس از تسخیر مناطق مختلف ایران، به بغداد رفت و خلیفه عباسی را از تسلط آل‌بویه شیعه مذهب درآورد و خود را منجی خلافت معرفی کرد. خلیفه نیز حکومت ایران و عراق را به او بخشید و دستور داد که نام وی را در خطبه بخوانند و سکه به نام او زنند. خلیفه همچنین لقب «سلطان رکن الدوله» را به طغرل داد.

(تاریخ (۲)، ایران از ورود اسلام تا پایان صفویه، صفحه‌های ۱۰۲ و ۱۰۳)

۲۰۸-

(پهروز یحیی)

دوره سلجوقی یکی از دوره‌های مهم هنر اسلامی تلقی می‌شود. گسترش قلمرو، حکومت فراگیر، توسعه شهرنشینی، رشد اقتصادی و حمایت دولت‌مردان در شکوفایی هرچه بیشتر هنر و معماری این دوره تأثیر بسزایی داشت.

(تاریخ (۲)، ایران از ورود اسلام تا پایان صفویه، صفحه ۱۱۲)

۲۰۹-

(پهروز یحیی)

دوره مسلمانان مغول‌ها در ایران، از زمان غازان خان آغاز می‌شود.

(تاریخ (۲)، ایران از ورود اسلام تا پایان صفویه، صفحه ۱۱۶)

۲۱۰-

(پهروز یحیی)

مغول‌ها تا پیش از آنکه مسلمان شوند، بر پایه مجموعه قوانینی موسوم به «یاسا» عمل می‌کردند و دعاوی حقوقی آن‌ها در دادگاهی موسوم به «یرغو» و زیر نظر یرغوچی حل و فصل می‌شد.

(تاریخ (۲)، ایران از ورود اسلام تا پایان صفویه، صفحه ۱۲۱)

۲۰۱-

(آزاده میرزایی)

در عصر اموی، سپاهیان مسلمان، مناطق وسیعی را در شرق و غرب قلمرو خلافت گشودند. یکی از مهم‌ترین فتوحات مسلمانان در زمان بنی‌امیه، فتح اسپانیا (اندلس) بود. سپاهیان اسلام حتی مناطقی از جنوب فرانسه را تصرف کردند.

(تاریخ (۲)، ظهور اسلام، حرکتی تازه در تاریخ بشر، صفحه‌های ۵۳ تا ۵۶)

۲۰۲-

(آزاده میرزایی)

بروز اختلافات دینی در میان مسلمانان و شکل‌گیری فرقه‌ها و مذاهب مختلف اسلامی به گسترش علم کلام کمک کرد.

(تاریخ (۲)، ظهور اسلام، حرکتی تازه در تاریخ بشر، صفحه ۷۱)

۲۰۳-

(میلاد هوشیار)

از عوامل شکست قادسیه، می‌توان به اختلاف‌های داخلی ایرانیان، ناامیدی رستم فرخزاد، فرمانده سپاه ساسانی از پیروزی و همکاری برخی دهقانان و قبیله‌های عرب ساکن سواد با مسلمانان اشاره کرد.

(تاریخ (۲)، ایران از ورود اسلام تا پایان صفویه، صفحه ۸۲)

۲۰۴-

(منصوره های‌زاده)

در دوران خلافت بنی‌امیه روند پذیرش اسلام در ایران کند بود. رفتار غیر اسلامی برخی از حاکمان اموی، محدودیت‌ها و موانعی را بر سر راه گروش به اسلام ایجاد کرد. قرار دادن مسلمانان غیرعرب در ردیف موالی و محروم کردن آنان از پاره‌ای حقوق اجتماعی و نیز گرفتن جزیه از نومسلمانان، از جمله این رفتارهای ناصواب بود.

(تاریخ (۲)، ایران از ورود اسلام تا پایان صفویه، صفحه ۸۷)

۲۰۵-

(علی‌مفهر کرمی)

در دوره سامانیان نخستین کتاب جغرافیایی به زبان فارسی با عنوان «حدود العالم من المشرق الی المغرب» نگارش یافت.

(تاریخ (۲)، ایران از ورود اسلام تا پایان صفویه، صفحه ۹۵)

جغرافیا (۲)

۲۱۱-

(معمداً برابری)

زبان‌شناسان زبان‌های دنیا را به «خانواده‌های بزرگ زبانی» تقسیم کرده‌اند. منظور از یک خانواده زبانی، گروه بزرگی از زبان‌هاست که یک ریشه اصلی دارند؛ برای مثال، مردم اسپانیا، روسیه و هند به زبان‌های مختلف صحبت می‌کنند اما همگی جزء خانواده زبانی «هند و اروپایی» محسوب می‌شوند؛ زیرا ریشه مشترک دارند.

(جغرافیا (۲)، نوامی انسانی، صفحه ۶۹)

۲۱۲-

(معمداً علی فطیعی باگی)

پیروان «دین یهود»، به صورت پراکنده در شهرها و نواحی بزرگ جهان زندگی می‌کنند و سرزمین مشخصی ندارند. دین مسیحیت در آسیا ظهور کرد اما امروزه شمار پیروان آن در قاره‌های اروپا، آمریکا، استرالیا و نیوزیلند و کشورهای مرکزی و جنوبی آفریقا بیشتر است. این موضوع نشانگر «پدیده پخش یا انتشار» می‌باشد.

(جغرافیا (۲)، نوامی انسانی، صفحه‌های ۷۴ و ۷۹)

۲۱۳-

(بهر روز یعنی)

گاهی دو ناحیه فرهنگی به هم خیلی نزدیک‌اند و پدیده فرهنگی در اثر تماس مستقیم مردم از ناحیه‌ای به ناحیه دیگر منتقل می‌شود؛ مانند ورزش «هاکی» که مبدأ آن کشور کانادا است اما در بین مردم ایالات متحده آمریکا و نواحی مرزی آن کشور با کانادا رواج بسیار یافته است. امروزه فرایند «یکسان‌سازی فرهنگ‌ها» و توسعه فرهنگ کشورهای سلطه‌گر خطری بزرگ برای فرهنگ و هویت ملی و بومی نواحی جهان می‌باشد.

(جغرافیا (۲)، نوامی انسانی، صفحه ۸۱)

۲۱۴-

(موسا عفتی)

- از مهم‌ترین نواحی کشت غله تجاری در دنیا مزارع وسیع گندم در چین، هند، ایالات متحده آمریکا، روسیه، کانادا، فرانسه و استرالیا است.
- ایالات متحده آمریکا، اتحادیه اروپا، استرالیا، زلاندنو، آرژانتین و برزیل از مهم‌ترین مراکز دامداری تجاری در جهان هستند.

(جغرافیا (۲)، نوامی انسانی، صفحه‌های ۸۷ و ۹۰)

۲۱۵-

(موسا عفتی)

محصولات عمده کشت تک‌محصولی تخصصی عبارتند از: کاکائو، آناناس، قهوه، نیشکر، پنبه، موز، نخل روغنی (پالم)، چای و کائوچو
نکته: غلات مانند ذرت، برنج، چاودار و ... از محصولات کشت غله تجاری می‌باشند.

(جغرافیا (۲)، نوامی انسانی، صفحه ۹۱)

۲۱۶-

(بهر روز یعنی)

ناحیه مسکو، قفقاز، ولگا (در کشورهای شوروی سابق) و «جمهوری چک و لهستان» از اروپای شرقی، نواحی صنعتی مهم این بخش هستند و نواحی صنعتی ایالات متحده آمریکا بیشتر در «شمال شرق و از کوه‌های آپالاش تا دریاچه‌های پنج‌گانه» گسترده شده‌اند.

(جغرافیا (۲)، نوامی انسانی، صفحه ۹۵)

۲۱۷-

(معمداً علی فطیعی باگی)

فعالیت‌های نوع سوم (خدمات) به فعالیت‌هایی گفته می‌شود که در فرایند آن‌ها خدماتی به دیگران ارائه می‌شود؛ مانند تجارت و بانکداری.

فعالیت‌های نوع دوم (صنعت) شامل فعالیت‌هایی است که طی آن‌ها منابع و مواد اولیه در کارخانه‌ها تغییر شکل می‌یابند و به کالا تبدیل می‌شوند؛ مانند تولید انواع کالاهایی که در زندگی روزانه از آن‌ها استفاده می‌کنیم، صنایع شیمیایی، صنایع نوین یا های‌تک و ...

نکته: صنایع های‌تک با فعالیت‌های اقتصادی نوع چهارم «ارتباط نزدیکی» دارند.

(جغرافیا (۲)، نوامی انسانی، صفحه‌های ۸۴ و ۹۶)

۲۱۸-

(آزاده میرزایی)

با ورود به «عصر اکتشافات جغرافیایی و پیشرفت در دریانوردی» در قرن‌های پانزدهم و شانزدهم میلادی، اروپاییان به سرزمین‌های نو در آمریکا و اقیانوسیه دست یافتند و با تصرف بخش‌هایی از آسیا، آفریقا و آمریکای جنوبی و ایجاد مستعمرات، به استخراج و غارت منابع طبیعی آن‌ها پرداختند. از قرن هجدهم با وقوع انقلاب صنعتی، استعمارگری اروپایی‌ها در جهان گسترش یافت.

(جغرافیا (۲)، نوامی انسانی، صفحه ۱۰۱)

۲۱۹-

(آزاده میرزایی)

الف) نیمه‌پیرامون ب) مرکز پ) پیرامون

(جغرافیا (۲)، نوامی انسانی، صفحه ۱۰۷)

۲۲۰-

(معمداً برابری)

بهترین راه حل برای توسعه اقتصادی چند کشور همسایه، تشکیل اتحادیه‌های تجاری - اقتصادی منطقه‌ای است. کشورهای عضو این اتحادیه‌ها براساس موافقت‌نامه‌هایی که امضا می‌کنند، سعی می‌کنند مالیات‌ها و تعرفه‌های گمرکی را بین خودشان کاهش دهند یا بردارند تا تجارت بین کشورهای منطقه (برای مثال کشورهای نفت‌خیز خاورمیانه) افزایش یابد و به رونق و توسعه اقتصادی کشورها کمک شود.

نکته: موارد گزینه‌های «۱، ۲ و ۴» غالباً از راهکارهای کاهش موازنه تجاری منفی در «یک کشور» می‌باشد.

(جغرافیا (۲)، نوامی انسانی، صفحه ۱۰۸)

جامعه‌شناسی

۲۲۱-

(ارغوان عبدالملکی)

انسان‌ها با هم زندگی می‌کنند و مجبور نیستند خودشان به تنهایی و جداگانه، دانش لازم برای تک‌تک کنش‌هایشان را تولید کنند. جهان اجتماعی، دانش عمومی را در اختیار انسان‌ها قرار می‌دهد.

(جامعه‌شناسی (۳)، زفیره دانشی، صفحه‌های ۳، ۴ و ۶)

۲۲۲-

(آزیتا بیرقی)

عبارت اول ← متفکرانی که به جای موضوع بر روش تأکید کردند.

عبارت دوم ← حل تعارض در میان دانش علمی و دانش عمومی

(جامعه‌شناسی (۳)، زفیره دانشی، صفحه‌های ۶ و ۷)

۲۲۳-

(پارسا بیبی)

تشریح گزاره‌های غلط:

- ماکس وبر، بر روش تفهیمی به عنوان روش ویژه علوم اجتماعی تأکید می‌کرد.

- آن بخش از ذخیره دانشی که با تأمل و اندیشه در دانش عمومی به دست می‌آید، دانش علمی، نامیده می‌شود.

(جامعه‌شناسی (۳)، ترکیبی، صفحه‌های ۳، ۵ و ۱۵)

۲۲۴-

(پارسا بیبی)

تشریح گزاره‌های غلط:

علوم اجتماعی درباره فرصت‌ها و محدودیت‌های فناوری، به انسان‌ها آگاهی می‌دهد و به آن‌ها کمک می‌کند تا از طبیعت و علوم طبیعی به شیوه صحیح، استفاده کنند.

اومانیسم، مهم‌ترین ویژگی انسان‌شناختی فرهنگ معاصر غرب و به معنای اصالت انسان دنیوی و این جهانی است. اومانیسم از نتایج منطقی سکولاریسم است.

(جامعه‌شناسی (۳)، علوم اجتماعی، صفحه‌های ۱۰ و ۱۱ و جامعه‌شناسی (۲)، فرهنگ معاصر غرب و نظام نوین جهانی، صفحه ۳۹)

۲۲۵-

(پارسا بیبی)

- دانش علمی، مدافع حقایق موجود در شناخت عمومی است.

- علوم اجتماعی زمینه فهم متقابل انسان‌ها و جوامع را فراهم می‌سازد و به افزایش همدلی و همراهی انسان‌ها کمک می‌کند.

- علوم اجتماعی، کنش‌های اجتماعی و پیامدهای آن، یعنی پدیده‌های اجتماعی را مطالعه می‌کند.

(جامعه‌شناسی (۳)، ترکیبی، صفحه‌های ۵، ۶، ۱۰ و ۱۲)

۲۲۶-

(ارغوان عبدالملکی)

جامعه‌شناسان انتقادی قادر به داوری درباره ارزش‌ها و هنجارها هستند و توصیه‌های خود را برای گذار از شرایط موجود به سوی وضعیت مطلوب، ارائه می‌کنند.

(جامعه‌شناسی (۳)، علوم اجتماعی، صفحه ۱۶)

۲۲۷-

(آزیتا بیرقی)

در جامعه‌شناسی پوزیتیویستی، پدیده‌های اجتماعی مانند پدیده‌های طبیعی دانسته می‌شوند و روش‌های مطالعه طبیعت و جامعه، از نظر آن‌ها یکسان است.

(جامعه‌شناسی (۳)، علوم اجتماعی، صفحه ۱۴)

۲۲۸-

(پارسا بیبی)

عادت، سبب می‌شود که بی‌نظمی بیش‌تر از نظم به چشم بیاید.

جامعه‌شناسان برای شناختن نظم، از امور آشنا و مأنوس «آشنایی‌زدایی» می‌کنند؛ یعنی از دید یک غریبه به موضوعات آشنا و روزمره اطراف خود، نگاه می‌کنند و در کنار بی‌نظمی، نظم را می‌شناسند.

(جامعه‌شناسی (۳)، نظم اجتماعی، صفحه ۲۰)

۲۲۹-

(ارغوان عبدالملکی)

جامعه‌شناسی تفهیمی - تفسیری نمی‌تواند درباره درست یا غلط بودن عقاید و ارزش‌ها داوری کند و به نقد یا اصلاح آن‌ها بپردازد.

(جامعه‌شناسی (۳)، علوم اجتماعی، صفحه‌های ۱۵ و ۱۶)

۲۳۰-

(پارسا بیبی)

- نظم اجتماعی در نتیجه قواعدی برقرار می‌شود که ما انسان‌ها برای ما هم زندگی کردن پذیرفته‌ایم. نظم یعنی قرار گرفتن هر پدیده در جای خود. جای پدیده‌ها را همین قواعد تعیین می‌کنند.

- به گفته گیدنز، گردشگران غربی وقتی نخستین بار از یک کشور مسلمان دیدن می‌کنند از صدای اذان که روزی پنج مرتبه از مناره‌ها به گوش می‌رسد، شگفت‌زده می‌شوند.

(جامعه‌شناسی (۳)، نظم اجتماعی، صفحه‌های ۲۰ و ۲۱)

۲۳۱-

(آزیتا بیرقی)

عبارت اول: باقی ماندن پیامدهای جهان اجتماعی

عبارت دوم: عدم استفاده از توانمندی‌های آدمی برای آباد کردن این جهان

عبارت سوم: توجه آدمیان به اهداف دنیوی

(جامعه‌شناسی (۱)، جهان اجتماعی، صفحه‌های ۴۰، ۴۲ و ۴۴)

۲۳۲-

(ارغوان عبدالملکی)

عبارت اول: فرهنگ دنیوی

عبارت دوم: فرهنگ معنوی

عبارت سوم: فرهنگ اساطیری

(جامعه‌شناسی (۱)، جهان اجتماعی، صفحه ۳۳)

۲۳۳-

(اعظم ربی)

فرو ریختن اقتدار کلیسا سبب شد تا در دوران رنسانس، پادشاهان و قدرت‌های محلی به عنوان رقیبان دنیا طلب کلیسا، فرصت بروز و ظهور پیدا کنند. این رقیبان به دلیل رویکرد دنیوی خود و برای حذف کلیسا، به جای آن‌که عملکرد آباء کلیسا را مورد انتقاد قرار دهند به تدریج دخالت دین در امور دنیوی را انکار کردند و بدین ترتیب حرکتی دنیوی را آغاز نمودند که حتی به دنبال توجیه دینی و معنوی خود نیز نبود.

در دوران رنسانس رویکرد دنیوی به عالم، در سطح هنر، اقتصاد، سیاست و همچنین در قالب حرکت‌های اعتراض‌آمیز مذهبی آشکار شد.

(جامعه‌شناسی (۲)، فرهنگ معاصر غرب و نظام نوین جهانی، صفحه‌های ۴۷ و ۴۸)

(اعظم رهبری)

۲۳۸-

اندیشه سیاسی نوین بر اساس اصالت بخشیدن به انسان دنیوی، خواست و اراده آدمی را مبدأ قانون‌گذاری می‌داند. لیبرالیسم، اندیشه سیاسی جدیدی است که از این رهگذر شکل می‌گیرد. لیبرالیسم را مباح دانستن همه امور در قیاس با خواست انسان تعریف کرده‌اند. این به معنای آزادی انسان از همه ارزش‌های متعالی است که مستقل از او باشد و به معنای مبدأ بودن آدمی برای همه ارزش‌هایی است که به خواست او شکل می‌گیرد.

حرکت‌های اعتراض‌آمیز رنسانس، به جای بازگشت به سوی حقیقت الهی انسان، به رویگردانی از نگاه معنوی منجر شد. بدین ترتیب به جای حقوق فطری الهی انسان، حقوق طبیعی بشر شکل گرفت.

گسترش تجارت و به دنبال آن رشد صنعت، قشر جدید سرمایه‌داران را به وجود آورد؛ بدین ترتیب، اقتصاد کشاورزی فنودالی به اقتصاد صنعتی سرمایه‌داری متحول شد و روابط ارباب-رعیتی به روابط کارگران و سرمایه‌داران تغییر یافت.

(پایه‌شناسی (۲)، فرهنگ معاصر غرب و نظام نوین جهانی، صفحه‌های ۵۲ و ۵۳)

(آزیتا پیرقوی)

۲۳۹-

عبارت اول و سوم: اومانیزم

عبارت دوم: روشنگری خاص

عبارت چهارم: سکولاریسم

(پایه‌شناسی (۲)، فرهنگ معاصر غرب و نظام نوین جهانی، صفحه‌های ۳۸ تا ۴۳)

(اعظم رهبری)

۲۴۰-

رنسانس به معنای تجدید حیات و تولد دوباره است. هنرمندان دوران رنسانس با بازگشت به هنر یونان، به ابعاد جسمانی و دنیوی انسان اهمیت دادند. در سطح زندگی و عمل، مسیحیان و آباء کلیسا در تعامل با فرهنگ امپراتوری روم، به سوی نوعی دنیاگرایی گام برداشتند. کلیسا در این مقطع، عملکرد دنیوی خود را در پوشش معنوی و دینی توجیه می‌کرد.

انقلاب فرانسه که ریشه در حرکت‌های فرهنگی دوران رنسانس و اندیشه‌های فلسفی روشنگری و تغییرات اجتماعی مربوط به انقلاب صنعتی دارد از آثار فرهنگ جدید غرب و نخستین انقلاب لیبرال در تاریخ تحولات اجتماعی جهان است.

در رویکرد جدید، علوم تجربی در بین علوم مختلف بیش‌ترین اهمیت را پیدا کردند. فناوری و صنعت، رهاورد این بخش از علوم بود. در قرن هجدهم، انقلاب صنعتی از انگلستان آغاز شد و به تدریج در دیگر کشورهای اروپایی گسترش یافت.

(پایه‌شناسی (۲)، فرهنگ معاصر غرب و نظام نوین جهانی، صفحه‌های ۴۷، ۴۸، ۵۰، ۵۲ و ۵۳)

(اعظم رهبری)

۲۳۴-

آناپتیست‌ها گروهی از پروتستان‌هایی بودند که به مخالفت با جریان‌های دنیاگرایانه پرداختند. این گروه با تحولات اجتماعی بعدی جهان غرب همراهی نکردند. بخشی از آن‌ها که امروز با عنوان آمیخته‌ها شناخته می‌شوند از قرن شانزدهم تا امروز، شیوه زندگی خود را تغییر ندادند.

(پایه‌شناسی (۲)، فرهنگ معاصر غرب و نظام نوین جهانی، صفحه‌های ۴۸ و ۴۹)

(آزیتا پیرقوی)

۲۳۵-

عبارت اول: ج ← حس‌گرایی و نفی عقل و وحی

عبارت دوم: ب ← بحران معرفت‌شناختی

عبارت سوم: د ← دانش ابزاری

عبارت چهارم: الف ← دنیسم

(پایه‌شناسی (۲)، فرهنگ معاصر غرب و نظام نوین جهانی، صفحه‌های ۴۲ و ۴۳)

(اعظم رهبری)

۲۳۶-

- حرکت‌های اعتراض‌آمیز مذهبی که با عنوان پروتستان‌تیسیم شناخته می‌شوند در جهت اصلاح دینی پدید آمدند. بخشی از این حرکت‌ها، تنها با قدرت پاپ مخالفت داشتند و با جریان دنیاگرا تقابل نداشتند.

- در سطح اندیشه و نظر، مسیحیت آمیخته با رویکردهای اساطیری شد و با قبول تثلیث از ابعاد عقلانی توحید دور ماند.

- در دوران رنسانس رویکرد دنیوی به عالم، در سطح هنر، اقتصاد، سیاست و همچنین در قالب حرکت‌های اعتراض‌آمیز مذهبی آشکار شد.

- فرهنگ جدید غرب پس از رنسانس با پیدایش فلسفه‌های روشنگری، شکل گرفت. گسترش تجارت و به دنبال آن رشد صنعت، قشر جدید سرمایه‌داران را به وجود آورد؛ به این ترتیب، اقتصاد کشاورزی فنودالی به اقتصاد صنعتی سرمایه‌داری متحول شد و روابط ارباب-رعیتی به روابط کارگران و سرمایه‌داران تغییر یافت. تحولات یاد شده از نظر زمانی با رنسانس، مطابقت ندارد.

(پایه‌شناسی (۲)، فرهنگ معاصر غرب و نظام نوین جهانی، صفحه‌های ۴۷ تا ۵۱)

(لوازم میرزائی)

۲۳۷-

ساختن جهان اجتماعی جدید، نیازمند پیدایش و گسترش آگاهی و اراده نوین است و ممکن است جهان موجود، اجازه‌ی بسط آن را نیز ندهد. با تغییر جهان اجتماعی موجود و برداشته شدن الزام‌های آن، جهان اجتماعی جدیدی شکل خواهد گرفت و به دنبال آن، الزام‌های دیگری به وجود می‌آید که بر فعالیت اجتماعی اعضای آن تأثیر می‌گذارد.

(پایه‌شناسی (۱)، جهان اجتماعی، صفحه ۴۰)

فلسفه دوازدهم

۲۴۱-

(موسی اکبری)

عالم ماده تنها قسمتی از عالم وجود است؛ بنابراین رابطه بین آن‌ها عموم و خصوص مطلق می‌باشد.

رابطه بین عالم وجود و مابعدالطبیعه، رابطه تباین است؛ چرا که مابعدالطبیعه یک علم است که به مطالعه عالم وجود می‌پردازد.

(فلسفه، کلیات، صفحه ۴)

۲۴۲-

(کنکور سراسری ۹۴)

متفکران مسیحی در آغاز قرون وسطی تنها تاحدودی با افکار افلاطون و نوافلاطونیان آشنایی داشتند و آن‌ها از طریق آثار فیلسوفان اسلامی، علاوه بر کسب شناخت گسترده‌تر از اندیشه‌های ارسطو با ابتکارات فیلسوفان اسلامی، که در راه سازگار کردن اعتقادات دینی با استدلال‌های عقلی گام‌های بلندی برداشته بودند، آشنا شدند.

(فلسفه، کلیات، صفحه ۲۴)

۲۴۳-

(فرهاد علی‌نژاد)

اصل واقعیت مستقل از ذهن به بیان این امر می‌پردازد که حتی اگر انسانی وجود نداشته باشد تا اشیا را درک کند و به وجود آن‌ها آگاه شود، باز هم در جهان واقعیت‌هایی وجود دارد. پس طبق این اصل، ادراک انسان بر وجود اشیا بی‌تأثیر است.

(فلسفه، کلمات مشاء، صفحه‌های ۲۸ و ۲۹)

۲۴۴-

(فرهاد علی‌نژاد)

انسان استعداد فکر کردن دارد و مهم‌ترین عاملی که او را در مسیر تفکر می‌اندازد، همانا ادراک قانون کلی علت و معلول است.

(فلسفه، کلمات مشاء، صفحه ۳۶)

۲۴۵-

(طنین زاهدی‌کیا)

علت، آن‌گاه که وجوددهنده و هستی‌بخش است، علت تامه است و علت تامه شرط لازم و کافی برای تحقق معلول است.

هرگاه علت ناقصه موجود نباشد، حتماً معلول نیز وجود پیدا نخواهد کرد.

(فلسفه، کلمات مشاء، صفحه‌های ۴۰ و ۴۱)

۲۴۶-

(فرهاد علی‌نژاد)

متکلمان می‌گویند اگر چیزی حادث نباشد و قدیم باشد، به خالق و علت نیازمند نیست. پس اگر غیر از ذات حق، اشیای دیگری هم قدیم باشند، آن‌ها هم مانند ذات حق واجب‌الوجود خواهند بود. از طرف دیگر براهین واحد بودن واجب‌الوجود، اجازه نمی‌دهند وجود ماسوی را واجب بدانیم. پس بیش از یک قدیم وجود ندارد و هرچه غیر از اوست، حادث و در نتیجه معلول است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: این مسئله در آرای حکمای یونان مشاهده نمی‌شود.

گزینه «۲»: نظریه حدوث از جانب متکلمان مطرح شده است.

گزینه «۳»: حکما، نظر متکلمان را در این باره قانع کننده نمی‌دانند.

(فلسفه، کلمات مشاء، صفحه‌های ۳۸ تا ۴۰)

۲۴۷-

(پارسا هبیبی)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: روابط بعد از وجود، قائم به وجود دو طرف است.

گزینه «۲»: در رابطه جاذبه، رابطه اتکا و ... ابتدا باید دو طرف باشند تا رابطه برقرار شود؛ بنابراین روابط این گزینه نیز مربوط به روابط بعد از وجود است.

گزینه «۳»: آنچه علت از معلول طلب می‌کند، هستی‌یابی است.

نکته: معلول قبل از وجود، موجود نیست که طلبی از علتش داشته باشد چون به واسطه علت است که هستی می‌یابد.

(فلسفه، کلمات مشاء، صفحه ۳۷)

۲۴۸-

(موسی اکبری)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: این اصل بیان می‌کند از هر علت خاص معلول خاصی پدید می‌آید نه آنکه علت همه معلول‌ها یکی است.

گزینه «۲»: اصل علیت نشان‌دهنده پیوستگی بین موجودات است.

گزینه «۳»: اصل سنخیت و علیت لازم و ملزوم یک‌دیگرند و جدای از هم نمی‌باشند چرا که تصور هیچ رابطه‌ای بدون نظم امکان‌پذیر نیست.

(فلسفه، کلمات مشاء، صفحه‌های ۴۱ و ۴۲)

۲۴۹-

(قارچ از کشور ۹۲)

دور در هر حال مستلزم تناقض و ممتنع‌الوقوع است؛ زیرا در تحلیل عقلی به تقدم شیء بر نفس خویش می‌انجامد؛ یعنی یک موجود هم علت خودش باشد و هم معلول خود و این غیرممکن است.

توجه: طراح سؤال کنکور علت‌نهایی را خواسته بنابراین به نظر می‌رسد گزینه «۳» صحیح‌تر از دیگر گزینه‌ها است.

(فلسفه، کلمات مشاء، صفحه ۴۴)

۲۵۰-

(فرهاد علی‌نژاد)

اگر زنجیره موجود شود، به ناچار باید موجودی که خود معلول دیگری نباشد (یعنی وجود نامشروط داشته باشد)، در رأس آن قرار گیرد. بنابراین، یک زنجیره علل و معلول‌ها قطعاً باید به یک علت‌العلل ختم شود که در این صورت نامتناهی نخواهد بود.

(فلسفه، کلمات مشاء، صفحه‌های ۴۳ و ۴۴)

منطق و فلسفه یازدهم

۲۵۱-

(طنین زاهری/کیا)

در گزینه ۲ «هر دو تعریف ارائه شده «حد ناقص» هستند.

مثلاً: «مقدار پیوسته»: جنس بعید + «سه ضلعی»: فصل ← حد ناقص

گیاه: «جوهر»: جنس بعید + «نامی»: فصل ← حد ناقص

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: «انسان»: «جسم نامی»: جنس بعید + «ناطق»: فصل ← حد ناقص

مثلاً: «شکل»: جنس قریب + «سه ضلعی»: فصل ← حد تام

گزینه ۳: «جسم»: «جوهر»: جنس قریب + «رنگ‌پذیر»: عرض خاص ← رسم تام

اسب: «حیوان»: جنس قریب + «شبهه‌کننده»: فصل ← حد تام

گزینه ۴: «انسان»: «جسم»: جنس بعید + «نقاش»: عرض خاص ← رسم ناقص

حیوان: «جسم»: جنس بعید + «حساس»: فصل ← حد ناقص

(منطق، تعریف، صفحه ۲۷)

۲۵۲-

(عمید مهرئی)

حد ناقص: «حساس» فصل حیوان است.

رسم ناقص: «جوهر» جنس بعید گیاه است.

(منطق، تعریف، صفحه ۲۷)

۲۵۳-

(عمید مهرئی)

گاهی انسان به جای تعریف یک مفهوم، آن مفهوم را معنی کرده و شرح می‌دهد. این‌ها تعریف حقیقی نیست و در منطق به آن «شرح لفظ» یا «شرح اسم» می‌گویند.

(منطق، تعریف، صفحه ۲۸)

۲۵۴-

(سید علیرضا احمدی)

جسم: «جوهر»: جنس قریب + «دارای ابعاد»: فصل = حد تام

انسان: «حیوان»: جنس قریب + «مهندس»: عرض خاص = رسم تام

نکته: تعریف به حد قوی‌تر از تعریف به رسم است.

در گزینه‌های ۱ و ۲ «در تعریف حیوان و اسب از عرض عام استفاده شده است؛ لذا جزء اقسام تعاریف نمی‌باشند.

(منطق، تعریف، صفحه‌های ۲۷ و ۲۸)

۲۵۵-

(موسی اکبری)

درک درست قواعد تعریف به ما کمک می‌کند که بتوانیم تعریف منطقی را انجام دهیم و اگر تعریفی به ما عرضه شد، میزان دقت آن را دریابیم.

(منطق، تعریف، صفحه ۲۸)

۲۵۶-

(کنکور سراسری ۹۱)

از سرزمین یونان به‌عنوان «مهد تفکر فلسفی» یاد می‌شود؛ یعنی جایی که فلسفه در آن‌جا رسمیت یافت و «زبان رمز و افسانه در تفسیر جهان جای خود را به زبان تعقل داد و نخستین مجموعه‌ها یا قطعه‌هایی که به زبان فلسفی نگاشته شده‌اند» از یونان باستان به یادگار مانده است اما آن‌چه بیش از هر چیز اندیشمندان نخستین را به خود مشغول می‌داشت، «دگرگونی‌هایی بود که پیوسته در جهان طبیعت رخ می‌داد».

(فلسفه، نخستین فلاسفه یونان، صفحه ۳۴)

۲۵۷-

(موسی اکبری)

نظر گرگیاس نقطه مقابل نظر پروتاگوراس است چرا که پروتاگوراس به حقیقت با جنبه شخصی قائل است، اما گرگیاس وجود حقیقت را به کلی نفی می‌کند.

(فلسفه، نخستین فلاسفه یونان، صفحه‌های ۳۶ و ۳۷)

۲۵۸-

(قارچ از کشور ۹۷)

روش سوفسطائیان در تاریخ فلسفه بسیار مؤثر بوده است زیرا آن‌ها بحث‌های استدلالی را گسترش دادند و همین زمینه‌ای فراهم کرد تا فن منطق تکامل پیدا کند.

(فلسفه، نخستین فلاسفه یونان، صفحه ۳۸)

۲۵۹-

(فرهار علی‌نژاد)

طبق نظر سقراط انسان با درست اندیشیدن می‌تواند به حقیقت دست یابد و با تأمل در نفس خویش، می‌تواند گوهر الهی عقل را در وجود خود، کشف کند که با توسل به آن هم می‌تواند به معرفت یقینی دست یابد و هم فضایل اخلاقی را کسب کند.

(فلسفه، نخستین فلاسفه یونان، صفحه ۳۹)

۲۶۰-

(فرهار علی‌نژاد)

شباهت سقراط و پیامبران در روش آن‌ها بود؛ به این صورت که او از خود هیچ نوشته‌ای به یادگار نگذاشت بلکه با سخنان خود، با رفتار و منش اخلاقی خود و با بزرگواری و کرامت روحی خود به ترویج فلسفه پرداخت و زندگی او آینه تفکر معنوی او بود.

(فلسفه، نخستین فلاسفه یونان، صفحه ۳۹)

روان‌شناسی

۲۶۱-

(امیر کریمی)

انگیزندگی ذهنی از عوامل ایجاد تمرکز است. تغذیه مناسب، تأمین نیازهای زیستی، ایجاد هدف و اهمیت‌دهی به آن از عوامل مؤثر بر ایجاد انگیزندگی ذهنی و در نتیجه تمرکز است.

آشنایی نسبی با محرک و موضوع مورد توجه از عوامل خوگیری و مانع تمرکز است.

(روان‌شناسی، اساس توبه ادراک، صفحه‌های ۷۶ و ۷۷)

۲۶۲-

(مهدی ابراهیم مازنی)

وجود عناصر زیباشناختی متن مانند تنوع رنگی و تصویری، از جمله راهکارهای تغییر درونی محرک‌ها و به دنبال آن ایجاد تمرکز است.

(روان‌شناسی، اساس توبه ادراک، صفحه‌های ۷۶ و ۷۷)

۲۶۳-

(فرهاد علی‌نژاد)

آزمودنی ۳۴ بار دیدن محرک را اعلام کرده است؛ از این ۳۴ مرتبه، ۸ مرتبه هشدار کاذب بوده است، یعنی محرک وجود نداشته ولی آزمودنی ادراک آن را اعلام کرده است؛ پس تعداد تصمیم‌های درست آزمودنی برابر است با: $(۳۴ - ۸ = ۲۶)$ در نتیجه ۴ مورد از محرک‌ها تشخیص داده نشده‌اند.

(روان‌شناسی، اساس توبه ادراک، صفحه ۷۷)

۲۶۴-

(مهدی ابراهیم مازنی)

توجه با تمرکز متفاوت است. اگر توجه مداوم و پایدار باشد در آن صورت با تمرکز مواجه هستیم. در این پدیده، دانشجویان به دلیل عدم پایداری در گوش دادن به صحبت‌های استاد در تمرکز دچار مشکل شده‌اند.

(روان‌شناسی، اساس توبه ادراک، صفحه ۷۳)

۲۶۵-

(زهره جمالی)

به توانایی فرد برای یافتن محرک هدف در یک دوره زمانی طولانی، گوش‌به‌زنگی می‌گویند.

در کارکرد گوش‌به‌زنگی بعد از مدت زمان طولانی، خستگی رخ می‌دهد.

(روان‌شناسی، اساس توبه ادراک، صفحه ۷۸)

۲۶۶-

(نسرین حق‌پرست)

پیدا کردن حرف (O) در مربع‌ها به کارکرد جست‌وجو اشاره دارد که دشواری تکلیف در شکل‌های مذکور، تابع تعداد عوامل انحرافی می‌باشد.

(روان‌شناسی، اساس توبه ادراک، صفحه‌های ۷۸ و ۷۹)

۲۶۷-

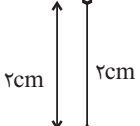
(موسا عفتی)

وقتی موضوع مورد توجه همیشه به صورت یکنواخت (ثابت) ارائه شود، فرد به آن موضوع عادت می‌کند؛ در نتیجه ابعاد جدید آن را در نمی‌یابد.

(روان‌شناسی، اساس توبه ادراک، صفحه ۷۶)

۲۶۸-

(فرهاد علی‌نژاد)

شکل روبه‌رو نشان‌دهنده این خطای ادراکی است:

 (خط سمت راست بلندتر به نظر می‌آید.)

(روان‌شناسی، اساس توبه ادراک، صفحه‌های ۸۱ و ۸۲)

۲۶۹-

(فرهاد علی‌نژاد)

اصل مشابهت به بیان این نکته می‌پردازد که ما معمولاً تمایل داریم اشیا را بر اساس شباهت آن‌ها در یک مقوله طبقه‌بندی کنیم. در شکل گزینه «۲» مثلث‌ها با هم و دایره‌ها با هم ادراک می‌شوند.

(روان‌شناسی، اساس توبه ادراک، صفحه ۸۴)

۲۷۰-

(نسرین حق‌پرست)

هر چهار نفر بو را احساس می‌کنند، فرد «الف» و «ب» و «ج» به آن توجه می‌کنند و تنها فرد «ج» که در نتیجه تعبیر و تفسیر محرک درصدد رفع آن برمی‌آید، مسئله را ادراک نموده است.

(روان‌شناسی، اساس توبه ادراک، صفحه‌های ۶۹ و ۷۰)